

UNIVERSITATEA DE STAT DIN TIRASPOL

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 373.3.091 (043.2)

STRATAN VICTORIA

**EVALUAREA COMPETENȚELOR
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR**

531.01. TEORIA GENERALĂ A EDUCAȚIEI

Rezumatul tezei de doctor în științe ale educației

CHIȘINĂU, 2020

Teza a fost elaborată în catedra *Psihopedagogie și Management Educațional*,
Institutul de Științe ale Educației

Conducător științific:

Andrițchi Viorica, doctor habilitat în pedagogie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol.

Referenți oficiali:

1. **Goraș-Postică Viorica**, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova;
2. **Botnari Valentina**, doctor în pedagogie, profesor universitar interimar, Universitatea de Stat din Tiraspol.

Componența Consiliului Științific Specializat:

1. **Silistraru Nicolae**, *președinte*, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol;
2. **Mâslițchi Valentina**, *secretar științific*, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol;
3. **Lupu Ilie**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol;
4. **Baciu Sergiu**, doctor habilitat în pedagogie, conferențiar universitar, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare;
5. **Achiri Ion**, doctor în științe fizico-matematice, conferențiar universitar, Institutul de Științe ale Educației;
6. **Marin Mariana**, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, Asociația Generală a Învățătorilor.

Susținerea va avea loc la **28.05.2020**, ora **14⁰⁰**, în ședința **Consiliului Științific Specializat D 531.01-13** din cadrul Universității de Stat din Tiraspol, blocul 1, sala 108, str. Ghenadie Iablocikin, 5, or. Chișinău, MD-2069.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate pe pagina web și în biblioteca Universității de Stat din Tiraspol, precum și pe pagina web a ANACEC.

Rezumatul a fost expediat la **24.04.2020**

Secretar științific al Consiliului Științific Specializat,

Mâslițchi Valentina, doctor în pedagogie, conferențiar universitar _____

Conducător științific,

Andrițchi Viorica, doctor habilitat în pedagogie, conferențiar universitar _____

Autor,

Stratan Victoria _____

© **Stratan Victoria, 2020**

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei. În centrul multor dezbateri care vizează educația astăzi se află evaluarea. A evalua se înrudește semantic, deși fără o sinonimie perfectă, cu verbele *a aprecia, a examina, a judeca, a măsura, a nota, a valida (sau a invalida,) a valoriza, a expertiza, a estima* [57].

Importanța abordării problematicii evaluării în învățământ rezidă în legătura sa substanțială cu paradigma curriculară contemporană orientată spre formarea competențelor. Contextul curricular [16] actual deține caracteristicile unui mediu favorizant al joncțiunii predare-învățare-evaluare, *Codul Educației* [11], *articolul 11, finalitățile educaționale (2)*, stipulând că „*educația are ca finalitate principală formarea unui caracter integru și dezvoltarea unui sistem de competențe*”. În sensul acestei dinamici, evaluarea competențelor școlare se transformă într-o problemă de actualitate, incitantă și, încă, neepuizată științific.

Evoluțiile din ultimele decenii în domeniul științelor socio-umane, multiplele schimbări de concepții culturale, sociale, economice, politice au determinat transformări complexe în planul documentelor de politici educaționale din R. Moldova. Dintre schimbările cele mai semnificative în domeniul evaluării este aplicarea viziunii *sistemice, integratoare* asupra diferitelor domenii și niveluri ale evaluării. Perspectiva *integratoare* asupra evaluării imprimă noi dimensiuni și noi semnificații evaluării școlare, cu atât mai mult cu cât și finalitățile educaționale, conform *Codului Educației al R. Moldova* [11], *articolul 11(1)* converg paradigmei *educației integrale, formării-dezvoltării personalității integrale*, prin înțelegerea și considerarea *elevului de vârstă școlară mică* ca un *întreg, o ființă unitară și complexă*.

Descrierea situației în domeniul cercetării și identificarea problemei de cercetare.

Paradigma *Personalitatea integrală*, inspirată de progresele teoriei și metodologiei științelor socioumane, îndeosebi din psihologie, I. Dafinoiu [18], A.A. Peana [56], T. Callo, L. Cuznețov, M. Hadîrcă [6] ș.a., extinde evaluarea către abordarea problemei în ansamblul său, la nivel de sistem și de proces. Ideea conexiunii între toate elementele componente constituie baza înțelegerii sistemului *global, holistic al evaluării școlare*, sub forma unui model interacțional între componente și în raport cu domeniul predilect de interes. Necesitatea de evaluare este unanim recunoscută prin valențele sale *integratoare*, multidirecționate spre educație, aceasta fiind considerată ca ansamblu funcțional sistemic.

Dezvoltarea domeniului este stimulată de cercetări în plan de inter-/ transdisciplinaritate L. D'Hainaut [17], C. Bîrzea [3], L. Ciolan, L.E. Ciolan [9, 10], S. Cristea [14], T. Callo, A. Ghicov [7], L. Ursu, A. Cutasevici [50] ș.a., care conferă evaluării anumite orientări, accente, nuanțe, direcții de evoluție. Proiectarea și organizarea educației dincolo de discipline, pornind nu de la criteriile teoretice ale fiecărei discipline în mod aparte, ci de la probleme abordate *integral*, de la provocări și realități ale vieții contemporane, reîșind din faptul că problemele concrete de viață au un caracter *integrat*, aduce beneficii semnificative pentru formarea elevilor de vârstă școlară mică, contribuind la o mai bună contextualizare a învățării-evaluării, axându-se pe *competențe*. Este imperativă modernizarea evaluării școlare drept acțiune ce constituie un pilon al oricărei reforme educaționale, prin deplasarea accentului de la un sistem de evaluare în care se testa capacitatea elevilor de a memora informații, către o evaluare care valorizează competențele școlare într-o manieră integrată, transdisciplinară.

Provocarea pe care o lansează cercetarea noastră o reprezintă *evaluarea competențelor transdisciplinare*, în consens cu tendința generală de promovare a *paradigmei pedagogiei centrată pe competențe* și a *paradigmei integralității*. Problema evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar este adecvată contextului teoretic și praxiologic al sistemului educațional general din R. Moldova, în curs de reconfigurare, iar cercetarea dată se înscrie în seria cercetărilor determinate de așteptările venite dinspre acesta.

În plan internațional, preocupările pentru evaluarea competențelor școlare au fost înregistrate în lucrările de referință ale cercetătorilor: G. Scallon [42], Ph. Perrenoud [34], X. Roegiers [41], L. Paquay,

G. Carlier, L. Collès, A.M. Huynen [32], B. Rey, A. Defrance, Șt. Pacearcă, S. Kahn [40], Д. Рабен [55], Э.Ф. ЗЕЕП [54], F. Voiculescu [52], V. Chiș [8] ș.a.

Teoriile, legițiile procesului de evaluare au fost analizate în cercetările semnate de G.J. Vogler [51], G. Meyer [27], Scallon [42], Ph. Perrenoud [34], M. Minder [28], А.Б. Воронцов [53], S. Cristea [13], I.T. Radu, L. Ezechil [37], C. Cucuș [15], D. Potolea, I. Neacșu, M. Manolescu, I.O. Pânișoară [36], A. Stoica, S. Musteață [44], C. Platon [35] ș.a.

Evidențiem că în Republica Moldova problema evaluării devine obiectul unui șir de dezbateri și cercetări. Investigațiile vizează *orientările conceptuale ale evaluării* în învățământ (I. Lupu, V. Cabac [24], I. Achiri [1], Vl. Guțu, M. Vicol [23]), evaluarea la nivel de *management educațional* (V. Cojocaru [12], V. Andrițchi [2]), evaluarea *cadrelor didactice* (C. Platon [35], V. Botnari [4]), evaluarea *rezultatelor școlare* (S. Musteață, A. Stoica [44], A. Ghicov [7], V. Goraș-Postică [22], S. Nastas [30]), evaluarea la *debutul școlar* (V. Pascari [33]), aplicarea *testelor în învățământ* (V. Cabac [5]), evaluarea *autentică* (A. Raileanu, M. Hadîrcă, T. Cartaleanu [38]), *evaluarea curriculumului școlar* (V. Guțu [23]), evaluarea *criterială prin descriptori* (M. Marin, L. Ursu, L. Pogolșa, V. Crudu, V. Gaiciuc ș.a. [21, 26]), evaluarea criterială prin descriptori la nivel de asigurare a continuității (L. Pogolșa, M. Marin ș.a. [39], V. Pascari [33]) etc.

Prin analiză retrospectivă constatăm că evaluarea competențelor transdisciplinare ale elevilor la finele învățământului primar nu reprezintă obiectul unor cercetări distincte. În consecință, caracterul nedeterminat al fundamentelor teoretice autentice ale evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar; lipsa unui model pedagogic de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar; lipsa unei tehnologii de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ; abordarea insuficientă în curricula de formare profesională inițială și continuă a cadrelor didactice din învățământul primar a problematicii evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor la finele învățământului primar afectează eficacitatea procesului de evaluare, dar și parcursul de formare/dezvoltare a personalității integrale a școlarului mic.

Aceste premise au determinat **problema de cercetare**: *Care sunt reperele teoretice și praxiologice ale procesului de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar?*

Obiectul cercetării îl constituie *procesul de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar*.

Scopul cercetării constă în stabilirea fundamentelor teoretice și praxiologice, conceptualizarea și validarea experimentală a modelului pedagogic de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ.

Ipoteza cercetării: evaluarea competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar va fi posibilă/realizabilă/își va demonstra eficacitatea în cazul în care:

- se va întemeia pe fundamente teoretice autentice ale evaluării competențelor în învățământul primar;
- se va realiza conform modelului pedagogic de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar;
- va valorifica tehnologia evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin intermediul testului integrativ;
- va fi promovată de cadre didactice competente în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare.

Obiectivele cercetării:

1. Analiza comparativă a cadrului normativ internațional și național în domeniul evaluării competențelor școlare.
2. Sintetizarea valorilor teoretice ale evaluării rezultatelor școlare în învățământul primar.
3. Esențializarea evaluării rezultatelor școlare din perspectiva didacticii competențelor.
4. Conceptualizarea *Modelului pedagogic de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar*.

5. Elaborarea și validarea experimentală a *Tehnologiei evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*.
6. Argumentarea experimentală a eficacității *Constructului curricular de formare a cadrelor didactice în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*.

Metodologia cercetării:

- *metode teoretice*: documentarea științifică, modelarea teoretică, comparația, interpretarea, analiza, sinteza, generalizarea, abstractizarea;
- *metode praxiologice*: metoda logico-grafică de structurare a conținuturilor, testarea, chestionarul, experimentul pedagogic (de explorare, de constatare, de formare, de control); prelucrarea statistico-matematică a datelor experimentale.

Noutatea științifică rezidă în:

- *Modelulul pedagogic* de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar.
- *Tehnologia evaluării* competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ.
- *Constructul curricular* de formare a cadrelor didactice în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ.
- *Constructul de validare prin experiment* a tehnologiei evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ.

Problema științifică importantă soluționată în cercetare constă în *fundamentarea teoretică și praxiologică a funcționalității Modelului pedagogic și a Tehnologiei de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*, astfel asigurându-se eficacitatea procesului de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor la finele învățământului primar.

Importanța teoretică a cercetării rezidă în:

- Identificarea sistemului de valori și principii ale evaluării competențelor elevilor din învățământul primar.
- Configurațiile de valorizare a particularităților procesului de evaluare în cadrul sistemelor educaționale de alternativă în contextul evaluării competențelor transdisciplinare în învățământul primar.
- Evidențierea valențelor tipurilor și a modelelor de evaluare a rezultatelor școlare în învățământul primar din perspectiva asigurării autenticității acestui proces.
- Esențializarea conceptului de *personalitate integrală* din perspectiva psiho-socio-pedagogică și elucidarea denotației evaluării rezultatelor școlare din perspectiva didacticii competențelor.
- Definirea conceptelor de *evaluare integrativă*, *tehnologie a evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar, test integrativ*.
- Argumentarea, din perspectiva evaluării competențelor transdisciplinare, a raporturilor: *standarde de eficiență, indicatori de performanță, competențe transdisciplinare; competențe-cheie/ transversale/ transdisciplinare – competențe specifice disciplinelor școlare; competențe-cheie/ transversale – discipline școlare* și structurarea tabloului sintetic al interferenței dintre sistemul de *competențe – cheie/ transversale* și *competențele transdisciplinare*, asumate prin *Curriculumul școlar*.

Valoarea aplicativă a lucrării este reprezentată de:

- Configurarea praxiologică a evaluării competențelor în învățământul primar din R. Moldova.
- Validarea *Tehnologiei evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*.
- Argumentarea valorii formative a *constructului curricular de formare a cadrelor didactice în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar* și a constructului de

validare prin experiment a *Tehnologiei evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*, ca parte componentă a modelului.

- Elaborarea *strategiei de elaborare a matricei de specificații* pentru evaluarea finală a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin testul integrativ în baza *algoritmului de elaboare a matricei de specificații* pentru evaluarea competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin intermediul testului integrativ și *matricei de specificații pentru evaluarea finală a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin testul integrativ*.

Rezultatele științifice înaintate spre susținere:

1. Din perspectiva principiului integralității, evaluarea competențelor în învățământul primar implică valorizarea treptelor integralizării prin îmbinarea a trei categorii de relații: între procesul de ECTÎP ca sistem și componentele sale; între componentele sistemului; între procesul de ECTÎP și sistemul educațional și social global.
2. Fundamentele teoretice ale evaluării competențelor elevilor la finele nivelului primar rezidă în: **sistemul de valori** (valori general-umane, valori specifice naționale, valori educaționale, valori curriculare, valori instrumentale, valori colective, valori individuale), care sunt definatorii pentru conceptualizarea unui demers evaluativ transdisciplinar, precum și **sistemul de principii** (principiile didactice generale, dar și principiile specifice: principiul integralității ca principiu cheie în evaluarea competențelor transdisciplinare în învățământul primar; principiul centrării pe personalitatea celui educat (evaluat); principiul corelației predare-învățare-evaluare; principiul autenticității evaluării; principiul continuității; principiul asigurării obiectivității evaluării) – acestea constituind dimensiunea teoretică a *Modelului pedagogic al evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar*.
3. *Tehnologia evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar* reprezintă un sistem procesual, bazat pe valori și principii pedagogice, integrând totalitatea elementelor (finalități educaționale, conținuturi curriculare, matrice de specificație, test integrat) și a operațiilor ce stabilesc corelația între domeniile de cunoaștere (arii curriculare), corespunzător cadrului valoric/axiologic transdisciplinar și profilului absolventului nivelului primar de învățământ.
4. *Testul integrativ* reprezintă un instrument *fidel, obiectiv, aplicabil, valid* pentru evaluarea competențelor transdisciplinare ale elevilor la finele clasei a IV-a, axat pe crearea de conexiuni între diferite entități precum competențe, unități de competențe, unități de conținut pentru o gamă de discipline obligatorii (de bază) prevăzute de curriculumul național pentru învățământul primar.
5. Eficacitatea *Modelului pedagogic de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar* este determinată de competența evaluativă a învățătorilor, ce poate fi formată în baza *Constructului curricular de formare a cadrelor didactice în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*.

Aprobarea rezultatelor științifice: Cercetarea s-a realizat în cadrul Institutului de Științe ale Educației. Rezultatele teoretico-metodologice ale cercetării au fost aprobate în ședințele catedrei *Psihopedagogie și Management Educațional*, la Consiliul Științifico-Didactic al IȘE și prin comunicările la conferințele științifice: Evaluarea competențelor școlare din perspectiva principiului integralității. În: *Cadrul didactic - promotor al politicilor educaționale. Conferința științifică internațională, 2019*, Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2019; Adaptarea școlară din perspectiva evaluării criteriale prin descriptorii – educație parentală. În: *Curriculumul școlar: provocări și oportunități de dezvoltare. Conferința științifică internațională, 2018*, Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2018; Specificul procesului de evaluare în cadrul sistemelor educaționale de alternativă. În: *Școala modernă: provocări și oportunități. Conferința științifică internațională, 2015*, Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2015; Deontologia evaluării. În: *Tradiții și valori în formarea profesională a cadrelor didactice în învățământul preșcolar și primar. Conferința*

științifică internațională, 2015, Bălți: Universitatea de Stat „Alec Russo”, 2015; Ipostaze teoretice ale personalității integrale. În: *Perspectivile și problemele integrării în spațiul european al învățământului superior. Conferința științifico-practică internațională, 2014*, Cahul: Univ. de Stat „B.P. Hașdeu”, 2014; Centrarea pe competențe – caracteristică a evaluării constructiviste. În: *Educația pentru dezvoltare durabilă: inovație, competitivitate, eficiență. Conferința științifico-internațională, 2013*, Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2013; Centrarea pe competențe – un model integrator a evaluării în învățământul primar. În: *International Conference of Young Researchers. Conferința internațională a tinerilor cercetători, ediția a X-a, 2012*; Evaluarea competențelor în învățământul primar. În: *Optimizarea învățământului în contextul societății bazate pe cunoaștere. Conferința științifică internațională, 2012*, Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2012; Motivația – generatorul evaluării eficiente la treapta învățământului primar. În: *Prerogativele învățământului preuniversitar și universitar în contextul societății bazate pe cunoaștere. Vol. I. Conferința științifico-metodică, 2014*, Chișinău: Universitatea de Stat din Tiraspol, 2014; Principiul încurajării – punct de plecare în procesul de evaluare. În: *Dimensiuni contemporane în formarea personalității copilului și adolescentului. Conferința a X-a națională cu participare internațională științifico-practică a psihologilor, 2014*, Chișinău: Centrul Psiho-Socio-Pedagogic al DGETS, 2014.

Implementarea rezultatelor științifice: Rezultatele teoretico-metodologice ale cercetării au fost implementate în cadrul Proiectelor naționale: *Evaluarea criterială bazată pe descriptori în învățământul primar*; în cadrul conferințelor internaționale, în cadrul cursurilor de perfecționare a învățătorilor, a managerilor școlari responsabili de calitatea învățământului primar, în cadrul seminarelor științifico-metodologice cu managerii școlari, în cadrul seminarelor științifico-metodologice republicane cu învățătorii claselor primare.

Publicațiile la tema tezei: 5 articole în reviste științifice din Registrul Național al revistelor de profil, categoria C; 8 articole în lucrările conferințelor științifice internaționale; 2 articole în lucrările conferințelor științifice naționale, 2 ghiduri metodologice.

Structura tezei: Introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 268 de titluri, 138 pagini text de bază, 55 de figuri, 36 tabele. Rezultatele obținute sunt publicate în 17 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: competență școlară, competențe transdisciplinare, evaluarea competențelor școlare, competență evaluativă a cadrelor didactice, integralitate, educație integrală, personalitate integrală, model pedagogic, tehnologia evaluării competențelor transdisciplinare, test integrativ.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** se descrie actualitatea și importanța temei abordate, se conturează problema cercetării, se formulează scopul, obiectivele cercetării și noutatea științifică, se argumentează importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării, se explică modul de aprobare a rezultatelor investigaționale, se prezintă sumarul compartimentelor tezei.

În **capitolul 1, Delimitări conceptuale ale evaluării competențelor școlare în învățământul primar**, se analizează *cadrul normativ național în domeniul evaluării competențelor școlare* și recente progrese înregistrate de R. Moldova în modernizarea cadrului legislativ și normativ educațional, aferente domeniului evaluării competențelor școlare. Direcțiile de evoluție a acestor transformări pozitive sunt o rezultantă a investigației praxisului educațional, investigare coroborată cu achizițiile teoretice din câmpul științelor educației, ce asigură funcționarea eficace a sistemului educațional în aspect de evaluare a competențelor școlare în învățământul primar, dar și de aliniere la bunele practici europene și internaționale.

Ca rezultat al analizei efectuate, se configurează noul cadru normativ-juridic, ce constituie un pilon important în asigurarea calității procesului de evaluare a competențelor școlare în învățământul primar: 1) *Codul Educației al R. Moldova* [11], actul normativ legislativ fundamental în domeniul învățământului ce

reglementează sub toate aspectele raporturile juridice; 2) *Standardele de performanță* [43] reprezintă interfața dintre curriculum și evaluare; 3) *Curriculumul școlar* [16] include toate experiențele planificate riguros pentru a fi formate elevilor în școală în vederea atingerii *finalităților învățării*; 4) *Planul-cadru* legiferează organizarea evaluării finale (testarea națională) la absolvirea școlii primare; 5) *Metodologia ECD* [26], *ghidul metodologic ECD* [21], evaluarea rezultatelor învățării în învățământul primar este criterială și se efectuează prin descriptorii; 6) *Metodologia de organizare și desfășurare a testării naționale în învățământul primar* [26] asigură coordonarea acțiunilor de organizare și desfășurare a testării naționale; 7) *Reperete metodologice privind asigurarea continuității la nivelul clasei a IV-a și a V-a din perspectiva implementării ECD* [39] susține asistența metodologică privind trecerea de la învățământul primar la cel gimnazial (trecerea de la calificative la note).

Studiile ample asupra evaluării au generat multiple concepții, teorii și modele, *evaluarea*, după cum susține J. Cardinet, devenind *studiul modelelor* [apud 35]. Alegerea „modelului de evaluare” are o importanță majoră, construcția oricărui mecanism evaluativ fiind condiționată de modelul reprezentativ de evaluare adoptat. Astfel, în baza studierii literaturii de specialitate [13, 5, 15, 23, 36, 51, 44], s-a conturat *tabloul sintetic al modelelor de evaluare a rezultatelor școlare* (reflectat în Figura 1.2. din teză). Precizăm că modelele de evaluare a rezultatelor școlare sunt clasificate la nivelul a două coordonate metodologice: coordonata *modelelor convenționale* și coordonata *modelelor nonconvenționale*. *Modelele convenționale*, afirmate deja la nivelul politicilor educaționale contemporane, abordează problema evaluării rezultatelor școlare în termeni deveniți reprezentativi la nivelul teoriei curriculumului: a) modelul evaluării bazat pe obiective (T.W. Tyler, 1950); b) modelul evaluării centrat pe decizie / modelul CIPP (D.L. Stufflebeam, 1960). *Modelele nonconvenționale* oferă o bază amplă de experimentare pedagogică, încadrată la nivelul unor alternative educaționale: a) modelul de evaluare „fără obiective” (M. Scriven, 1967); b) modelul evaluării strategice (R.E. Stake, 1970); modelul evaluării calitative (J.-M. De Ketele, J.M. Roegiers etc.).

În rezultatul studiului *modelelor de evaluare a rezultatelor școlare, modelelor pedagogiilor educaționale de alternativă, modelelor educaționale ale statelor Uniunii Europene* s-a prefigurat că, esențialmente, modelele de evaluare a rezultatelor școlare, permite abordarea problemei evaluării în termeni deveniți clasici, oferind o bază extinsă de experimentare educațională, atât din perspectiva elevului, cât și din perspectiva cadrului didactic.

De asemenea, s-a dedus că majoritatea țărilor din UE converg către *teste naționale* la finele nivelului primar de învățământ. Aceste evaluări se efectuează de regulă în baza testelor standardizate și a examenărilor stabilite la nivel central. Unele țări testează la nivelul treptei primare (ISCED 1) doar două discipline (Franța, Polonia), unele trei discipline (Danemarca), iar altele testează o arie mai largă (Bulgaria). Analiza *modelelor de evaluare a rezultatelor școlare* deschide noi oportunități pentru conceptualizarea și implementarea unei noi tehnologii evaluative holistice de evaluare a competențelor elevilor din învățământul primar, dar și de aderare la un sistem internațional de evaluare.

Diversitatea situațiilor educative, simultan, reclamă aplicarea unor variate *tipuri de evaluare*, care se pot combina și pot „conviețui” în actul evaluativ, pentru a-i conferi caracter obiectiv. Se evidențiază că evaluarea modernă se realizează printr-o diversitate de tipuri, condiționate de multiple variabile: polaritatea axelor tipologice / conceptuale; etapa procesului de formare a competențelor; forma de evaluare; referința / raportarea. Prin optica pedagogiei competențelor, evaluarea competențelor școlare în învățământul primar presupune integrarea echilibrată și valorificarea mai multor tipuri de evaluare.

Cu referire la *denotația evaluării rezultatelor școlare din perspectiva didacticii competențelor*, se identifică că, pe măsura extinderii folosirii termenului de competență în lingvistică, psihologie, psihologie socială, sociologie, pedagogie, sensurile s-au diversificat, noțiunea de competență *integrând* o multitudine de elemente: *cunoștințe, capacități, atitudini, abilități, priceperi, deprinderi*, care alcătuiesc profilul de

formare al personalității. În pofida pluralismului de concepte, privitor la structura competenței, s-a stabilit că elementele structurale, interne și externe, ale competenței trebuie tratate din perspectivă sistemică, *integrală*, abordare certificată de *modelul integrator al competenței* creat F.Voiculescu [52]. În acest context, cercetătorii Vl. Guțu și M. Vicol confirmă „competența poate fi privită ca *integrare* a cunoștințelor, capacităților/abilităților, dar și ca mijloc de realizare a activității cognitive, sociale, profesionale etc. (plan psihologic); trăsătură/calitate a personalității determinată social/educațional, se formează și se manifestă în societate (plan sociopsihologic); obiectiv și *finalitate a educației*” [23, p. 207]. Așadar, competența reprezintă o caracterizare *integrală a personalității*. Competența, precum se indică în mod repetat în literatura de specialitate, trebuie să fie interpretată ca un concept *holistic*. Noțiunii de *holistic*, în acest sens, fiindu-i asociată cea de *integralitate, totalitate, unitate*.

În temeiul semnificațiilor noțiunii de competență pe care le înglobează și a problemei de cercetare, s-a aderat la definiția competenței școlare, stipulată de *Cadrul de Referință al Curriculumului Național*: „*Competența școlară* este un sistem *integrat* de cunoștințe, abilități, atitudini și valori, dobândite, formate și dezvoltate prin învățare, a căror mobilizare permite identificarea și rezolvarea diferitor probleme în diverse contexte și situații” [16, p.10]. În raport cu aspectele generale pe care le implică conceptul respectiv, s-a reiterat că componenta-cheie a *Curriculumului național pentru învățământul primar* (2018) o constituie *sistemul de finalități exprimate în termeni de competențe*, structurate astfel: A. Competențe-cheie/transversale/transdisciplinare; B. Competențe specifice disciplinelor școlare; C. Unități de competențe [16, p. 11].

Sistemul de competențe pentru învățământul primar se sprijină reciproc în efortul complex de *formare/dezvoltare a personalității integrale*, în acord cu *profilul de formare al absolventului claselor primare*. În aceeași logică, „*Competențele transdisciplinare* concretizează *competențele transversale* în cadrul unor domenii de cunoaștere/arii curriculare; integrează diferite acțiuni comune/asociate diferitor discipline, de regulă, dintr-o arie curriculară; se „conturează” în „jurul” unor subiecte comune pentru diferite discipline școlare” [16, p. 12]. *Competențele transdisciplinare* pentru învățământul primar sunt circumscrise de *Profilul de formare al absolventului*, concept cu valențe semantice de *finalitate* a sistemului de învățământ [16], poziție consemnată de cercetătorii R. Dumbraveanu, Vl. Pâslaru, V. Cabac, care afirmă „*însăși sintagma evaluarea rezultatelor școlare indică clar asupra obiectului evaluării: finalitățile educației – competențe, trăsături caracteriale, comportamente, aptitudini, talente, viziuni*” [20, p. 88]. Așadar, odată ce ***finalitățile educaționale sunt definite în termeni de competențe, este imperativ ca obiectul evaluării școlare să fie formulat în concordanță cu ele. Competența se transformă în acest caz în finalitate a procesului educațional și în obiect al evaluării școlare.*** Or, *Curriculumul Național* (2018) prescrie: „*Obiectul evaluării* în școala primară îl constituie rezultatele școlare individuale ale copilului. Spectrul rezultatelor vizate este determinat de *finalitățile* stipulate în curricula disciplinelor” [16, p. 203].

Având drept reper studiul teoretic, s-a argumentat că, în situația în care finalitățile educaționale sunt definite în termeni de competențe, obiectul evaluării școlare este formulat în concordanță cu ele. Competența se transformă, în această ipostază, în finalitate a procesului educațional și în *obiect al evaluării școlare*. Competența este **evaluabilă**, solicitând integrarea, dar nu juxtapunerea cunoștințelor, vizând conduita *personalității* în *integralitatea* sa. Evaluarea rezultatelor școlare în învățământul primar trebuie să aibă la bază conceptul de *competență* – care reprezintă finalitatea procesului educațional și obiectul evaluării școlare. Deci, evaluarea rezultatelor școlare urmează/și poate să se realizeze în contextul *competențelor-cheie/ transversale/ transdisciplinare* și *competențelor specifice disciplinelor școlare*, nu doar prin *unitățile de competențe*. Esența noțiunii de *competență* favorizează conceptualizarea unui *model integrator* de ECTÎP.

Capitolul 2, Fundamente teoretice și metodologice ale evaluării competențelor transdisciplinare în învățământul primar, debutează cu *configurarea praxiologică a evaluării competențelor în*

învățământul primar, rezultate care au servit drept temelie pentru elaborarea dimensiunii teoretice/conceptuale a Modelului pedagogic al ECTÎP.

Prima dimensiune a studiului empiric realizat, *experimentul diagnostic* sau faza de pre-experiment, a avut drept scop identificarea opiniei subiecților educaționali privind evaluarea competențelor în învățământul primar. Pentru o diagnoză obiectivă și o analiză relevantă a stării de fapt aferentă ECTÎP, în pre-experimentul pedagogic au fost implicați 4 categorii de subiecți, în număr total de 387, dintre care: 64 de *manageri școlari* (directori, directori adjuncți), 92 de *învățători*, 142 de *elevi din clasele primare (clasa a IV-a)* și 89 de *părinți*.

În baza cercetării aplicative realizate, *experimentul diagnostic*, conform celor patru categorii de subiecți chestionați, s-a determinat că în învățământul primar, se optează *des* pentru test, ca modalitate de evaluare sumativă, testul constituind un instrument de evaluare *adecvat* pentru proba de evaluare finală în învățământul primar. S-a semnalat că probele testării naționale nu reflectă direct toate competențele transdisciplinare, iar circa jumătate la sută din respondenți sunt *de acord* că evaluarea finală în învățământul primar trebuie să fie realizată printr-un *singur test integrativ*, justificând alegerea prin faptul că un asemenea instrument cuprinde o evaluare mai complexă. Totodată, reieșind din rezultatele experimentului diagnostic, se semnalează lipsa unui mecanism (instrument), centrat pe evaluarea competențelor-cheie transversale/transdisciplinare la finele nivelului primar de învățământ, ceea ce justifică elaborarea dimensiunii metodologice a modelului pedagogic al ECTÎP.

Analiza teoretică a fenomenelor specifice evaluării competențelor în învățământul primar și raportarea acestora la situația reală din învățământ, la nivel de politică și practică educațională, a permis elaborarea *Modelului pedagogic al ECTÎP* în acord cu valorile și principiile promovate de teoria și metodologia instruirii, în general, cât și de teoria și metodologia evaluării, în particular. Or, esența schimbărilor în ultimul deceniu, derivă din aceea că însăși „evaluarea școlară este concepută și raportată la un sistem de valori”, evaluarea reprezintă o „știință a valorii”, a evalua înseamnă, conform definițiilor actuale, „a emite judecăți de valoare despre procesul și produsul învățării elevului, pe baza unor criterii calitative prestabilite” [36, p.308].

Sistemul de valori educaționale, ca elemente-cheie ale **modelului pedagogic al ECTÎP**, include: **1. valori general-umane** (*viață, adevăr, frumos, dreptate, libertate etc.*); **2. valori specifice naționale** (*țara, poporul, simbolică statului, limbă națională, conștiință națională, istoria națională etc.*); **3. valori educaționale** (*intelectuale, morale, estetice, fizice, tehnologice etc.*); **4. valori curriculare** (*competențe-cheie/ transversale/ transdisciplinare; competențe specifice disciplinelor școlare; unități de competențe; unități de conținut; activități de învățare și produse recomandate etc.*); **5. valori instrumentale** (*cunoștințe, capacități, atitudini etc.*); **6. valori colective** (*ale clasei, ale grupului de elevi, ale grupurilor sociale etc.*); **7. valori individuale** (*identitatea, familia, credința, prietenii, educația, cariera, timpul liber, sănătatea, imaginea de sine, autodisciplina etc.*).

Pe plan metodologic, **modelul ECTÎP** își declară în mod clar prioritățile pentru un **sistem de valori**, circumscris **profilului absolventului claselor primare** [16]:

Tabelul 1. Valorile dominante, profilate prin competențele specifice ale disciplinelor

Aria curriculară Limbă și comunicare	
Limba și literatura română	Atitudine pozitivă, atenție și concentrare; abordare eficientă în diferite contexte de comunicare; citire corectă, conștientă, cursivă și expresivă; tendințe de autocontrol și atitudine creativă; tendințe de conduită autonomă; interes și preferințe pentru lectură.
Limba străină I	Curiozitate pentru valorizarea limbii ca sistem; creativitate pentru funcționarea limbii în cadrul unui contact social; corectitudine și coerență în structurarea mesajului; interes și respect pentru valorile altei culturi.
Aria curriculară Matematică și Științe	
Matematică	Corectitudine și coerență a limbajului matematic; atenție și interes pentru calcul corect, rațional, fluent; valorificarea gândirii critice pentru adoptarea unui plan pertinent în rezolvarea problemelor; curiozitate și creativitate în integrarea achizițiilor matematice cu cele din alte domenii.

Științe	Corectitudine și coerență în utilizarea terminologiei specifice; curiozitate și interes în valorificarea metodelor și instrumentelor specifice de colectare și organizare a rezultatelor; atitudine critică și creativă în demersuri de cunoaștere a mediului înconjurător; interes pentru promovarea activă a valorilor de mediu și a unui mod sănătos de viață.
Aria curriculară <i>Educație socioumanistică</i>	
Istoria românilor și universală	Atitudine pozitivă pentru cunoașterea lumii și a sinelui prin istorie; deschidere pentru explorarea surselor istorice; respect față de tradițiile, obiceiurile, valorile neamului și ale popoarelor lumii.
EMS	Atitudine pozitivă și responsabilă față de sine și cei din jur; atitudine critică și comunicare asertivă; tendință spre virtuți moral-spirituale.
Aria curriculară <i>Arte</i>	
Educația muzicală	Sensibilitate și interes pentru cunoașterea sinelui și a lumii prin arte; atitudine creativă în valorificarea mijloacelor limbajului muzical; respect pentru valorile culturii naționale și universale.
Educația plastică	Curiozitate și admirație pentru frumosul din viață și artă; interes pentru creativitate și gust esthetic în exprimarea sinelui; respect față de valorile naționale și cele ale altor culturi.
Aria curriculară <i>Sport</i>	
Educația fizică	Interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism, practicarea unui mod sănătos de viață; interes pentru sporirea potențialului motric; implicare și dorință de a-și ajuta colegii în activități motrice educaționale, competiționale și recreative.
Aria curriculară <i>Tehnologii</i>	
Educația tehnologică	Curiozitate și interes pentru inovații; motivație pentru creativitate și gust estetic; corectitudine, adecvare și respect pentru etica mediilor virtuale; grijă pentru mediul natural și cei din jur.
Aria curriculară <i>Consiliere și dezvoltare personală</i>	
Dezvoltarea personală	Încredere în forțele proprii și atitudine pozitivă; integritate și responsabilitate; interes și implicare în activități de menținere a sănătății proprii și a celor din jur; atitudine pozitivă față de dezvoltare personală și învățare ca muncă de bază a elevului; atenție și atitudine responsabilă față de sine și cei din jur.

Continuând logica cercetării, s-a argumentat că desfășurarea procesului de evaluare a competențelor în învățământul primar presupune, paralel, mai ales în zona practic-acțională, respectarea principiilor didactice, legitimate pe datele psihopedagogice și gnoseologice ale cercetătorilor, ce reprezintă adevăruri fundamentale cu valoare normativă, care stau la baza proiectării, organizării și desfășurării activităților de predare-învățare-evaluare. În această logică, s-a dedus sistemul de **principii ale ECTÎP**:

1. Principiul integralității – principiu cheie în evaluarea competențelor transdisciplinare în învățământul primar. Concepție creată în biologie la sfârșitul secolului XIX de J.C. Smuts (1870-1950), în opoziție cu mecanismul atomar (asociaționist), **holismul** susține principiul primatului întregului asupra părților și al ireductibilității lui la suma elementelor componente, ca factor integrator. În *Dicționarul de filosofie* (1999) sub redacția lui S. Blackburn **holismul** este prezentat drept *orice doctrină care subliniază prioritatea întregului asupra părților lui* [apud 9].

După cum observă L. Ciolan, **holismul** este o teorie care subliniază relațiile structurale și/sau funcționale dintre părți și întreg, renunțând la focalizarea exclusivă pe elementele separate ale unui sistem. Evocăm că procedura de lucru a holismului implică reconstrucția „*de jos în sus*”, încercând să valorifice informațiile care se pierd prin spargerea întregului în părți componente (procedură specifică reduționismului). Holismul înseamnă „ireductibilitatea întregului la părțile componente, superioritatea (nu neapărat cantitativă) a ansamblului față de suma părților și viziunea **integrală** și **integrată** asupra obiectelor, fenomenelor sau proceselor studiate” [9, p.117].

Termenul *integrare* etimologic provine din cuvintele latine *integro, integrare, respectiv integratio, integrationis*, utilizate cu sensul de *a renova, a restabili, a completa, a îngloba*, altfel spus, a pune la un loc mai multe părți într-un *tot unitar*, elementele constitutive devenind părți integrante, iar produsul fiind unul superior părților [57, 6, 4, 29]. Autorul L. Ciolan precizează în lucrarea „*Învățarea integrată: fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*” (2008), **a integra**, înseamnă a coordona, a îmbina, a

aduce împreună părți separate într-un întreg funcțional, unitar, armonios. Prin **integrare** înțelegem *procesul și rezultatul* procesului prin care un element nou devine parte integrantă a unui ansamblu existent. Sinonimele pentru **integrare** sunt: *fuziune, armonizare, încorporare, unificare și coeziune* [9, p.115]. În afirmația lui A. Mucchielli, **integralitatea** este o totalitate complexă constituită din unități elementare între care există o rețea de relații care se solidarizează și este legată de prima operație a minții, fiind un model de cunoaștere [29].

Dacă vorbim despre **etapele integrării**, este firesc ca liniile de demarcație dintre ele să fie mobile și permeabile. Integrarea este un proces dinamic, ce se poate „mișca” cu ușurință de la un nivel la altul, de la o treaptă la alta a continuumului. Raționalitatea analitică a abordării *holistice*, după L. Ciolan [9, p.135], are la bază: **1.** divizarea întregului în părți componente; **2.** analiza și explicarea acestor părți în mod independent; **3.** juxtapunerea explicațiilor parțiale în vederea configurării unei imagini a ansamblului.

Din perspectivă educațională, T. Callo definește **integralitatea**, ca „fapt pedagogic de cultură, prin următoarea formulă: un concept care desemnează starea de a fi o totalitate a unor părți integrante (idei sau componente ale ideilor), divizibilă în părți autonome, superioară componentelor, dar dependentă de mediul integrator, care produce efecte mai bune, manifestate într-o anumită entitate” [6, p. 9].

Principiul integralității, care constituie obiectivul educației globale, contribuie la formarea „*unei imagini unitare a realității*”, la „*însușirea unei metodologii unitare de abordare a realității*” și la „*dezvoltarea unei gândiri integratoare*”. **Principiul integralității** asigură sistemului educațional coerența și logica întregului. Una din consecințele acestei noi orientări se configurează prin *constituirea unor discipline integratoare și apariția unor concepte transdisciplinare* capabile să unifice cunoștințele la nivelul fundamentelor categoriale. Este vorba de „supraconcepte” a căror arie semantică depășește cadrul unei singure discipline [3, p. 15]. ECTÎP din perspectiva acestui principiu reflectă faptul că învățarea și dezvoltarea copiilor sunt concepte multidimensionale și că toate domeniile de dezvoltare sunt importante și corelează. Deci, se va acorda atenție tuturor domeniilor, fiindcă dezvoltarea elevului de vârstă școlară mică este complexă și are loc traversând simultan **toate domeniile de dezvoltare**.

Referitor la conceptul de *integrare curriculară*, înțeles ca proces de stabilire a unor realități de convergență la nivelul elementelor (de conținut, concepte, valori), vom distinge între:

- **integrarea orizontală**, ce reunește într-un ansamblu coerent două sau mai multe obiecte de studiu aparținând unor domenii sau arii curriculare diferite.
- **integrarea verticală**, ce reunește într-un ansamblu coerent două sau mai multe obiecte de studiu aparținând aceluiași domeniu sau arie curriculară.
- **integrarea transversală**, care presupune centrarea pe o temă/problemă ce nu provine din disciplinele existente, are o anumită autonomie în raport cu acestea, dar le poate angaja pe anumite segmente în studierea unor aspecte ale temei în discuție [9, p. 199].

Faza cea mai radicală a *integrării*, în opinia cercetătorului L. D’Hainaut [17] o constituie **trandisciplinaritatea** – întrepătrunderea, *fuziunea* mai multor discipline, sub forma integrării curriculare. **Integrarea transdisciplinară** „reprezintă pe deplin o abordare curriculară *holistică*, globală” confirmă V. Chiș [8, p.22]. Adoptarea de tip **transdisciplinar** tinde către o „decompartimentare” completă a obiectelor de studiu, se merge de la progresiv, de la varianta cea mai apropiată de model (multidisciplinaritatea) până la *disoluția* totală a barierelor disciplinare (trandisciplinaritatea), iar competențele și conținuturile curriculare se *integrează* în jurul unor probleme, afirmă autorii Vl. Guțu și M. Vicol [23, p. 161].

O consecință a acestei noi orientări, **principiul integralității**, vizează direct problema studiată. Astfel, perspectiva abordării holistice/integrale a obiectelor de studiu, a sistemului educațional în ansamblu, are repercusiuni asupra ECTÎP. În viziunea noastră, privită din perspectivă transdisciplinară, **evaluarea integrativă** presupune un proces complex, axat pe crearea de conexiuni între diferite entități, precum unități de conținut, competențe, unități de competențe, care sunt de regulă formate și evaluate separat, în interiorul diferitelor discipline. Așadar, *evaluarea școlară face parte dintr-un tot* și nu poate fi tratată izolat, toate

componentele sale fiind ca elementele unui puzzle: pentru a-i înțelege sensul, trebuie să-i ordonezi părțile [36, p.106].

2. Principiul centrării pe personalitatea celui educat (evaluat). Fiecare copil este unic în modul în care se dezvoltă și dobândește competențe. Copiii trec prin stadii similare de dezvoltare, dar în ritmuri diferite. Evaluarea centrată pe elev vizează o perspectivă diacronică asupra dezvoltării personale a fiecărui individ, aceasta reprezintă o acțiune care implică nu doar constatări de natură cantitativă, ci și observații cu caracter calitativ.

În practica evaluativă centrată pe elev, este îmbinată rigurozitatea științifică cu flexibilitatea în evaluare, transparența în evaluare cu respectul pentru personalitatea și prestația celor evaluați. În opinia autorului J. Delors, a accepta elevul ca partener activ al procesului de evaluare înseamnă a accepta faptul că fiecare individ este un *tot*, care intră în proces cu propriile concepții, trăiri afectiv-emoționale, cu propriile disponibilități și capacități, comportamente [19]. Prin evaluare, pot fi inhibitate sau, dimpotrivă, încurajate inițiativa, originalitatea, creativitatea, diversitatea individuală și/sau de grup, participarea, dialogul. Printr-un dispozitiv flexibi, dar nu arbitrat, de evaluare, cadrul didactic oferă elevului *șansa creării unui mod dinamic de apreciere a oamenilor și a contextelor de viață*.

O evaluare didactică eficientă îl transformă pe evaluat în evaluator al propriilor sale acțiuni, adică permite *reglarea* instruirii prin elevul însuși, acesta fiind *cel* care prefigurează strategiile de reglare a învățării, ceea ce înseamnă că ea nu mai reprezintă doar un instrument de control, ci și un instrument de formare. Evaluarea centrată pe elev are ca punct de plecare recunoașterea faptului că nu toți elevii se încadrează într-un profil unic sau portret robot, ci sunt *individualități irepetabile*.

3. Principiul corelației predare-învățare-evaluare. Teoriile actuale ale științelor educației [15, 13, 21, 40] promovează ideea că evaluarea modernă trebuie privită ca parte integrantă a curriculumului, și nu ca o activitate juxtapusă predării și învățării. Aflate într-o relație de coevoluție, predarea, învățarea și evaluarea acționează sistemic, integrat, fiecare proces având efecte asupra celorlalte două. Cele mai cunoscute efecte ale evaluării asupra predării și învățării sunt consemnate în literatura din domeniu sub denumirea *efectul feedback* – evaluarea orientează și reglează predarea și învățarea. Dar și de *efectul backwash* „influența exercitată de examene asupra curriculumului”, susține A. Stoica [44, p.35].

I.O. Pânișoară afirmă că „relația predare-învățare nu este singura axă ce trebuie luată în calcul în formarea personalității. În această ecuație trebuie introdusă și evaluarea, care relaționează direct cu ambele procese” [31, p. 242]. *Principiul corelației predare-învățare-evaluare*, în contextul ECTÎP, face referire la abordarea *integratoare* a laturilor procesului de învățământ, ca *părți ale unui sistem*.

4. Principiul conexiunii inverse. *Conexiunea inversă* sau, după cum mai întâlnim în literatura de specialitate, ca sinonime totale, „*retroacțiune, reverberație, feedback, bucla de aservire, aferentație inversă*” [30, p. 17], constituie mecanismul de reacție, de reîntoarcere, de reintroducere în sistem a rezultatelor acțiunii anterioare, în vederea reglării și autoreglării procesului, creșterii șanselor de succes și reducerii posibilităților de eșec.

Reglarea, în acest context, reprezintă „acțiunile exercitate de sistem asupra unei componente a acestuia sau asupra altui sistem, pentru ca acesta să treacă într-o stare nouă, dorită sau să și-o mențină pe cea existentă”, iar *autoreglarea* este „capacitatea unui sistem de a-și regla comportamentul pe baza conexiunii inverse rezultate prin autoobservare sau prin comunicare cu alții” [37, p. 60]. Funcția *reglatorie* decurge din însuși raportul de conexiune în care se află evaluarea cu celelate subsisteme. Dacă este bine instrumentată, îi furnizează, evaluatorului întreaga informație în baza căreia poate preciza, diagnoza și prognoza. Așadar, *conexiunea inversă* are ca scop reglarea predării-învățării pe baza evaluării învățării. Această evaluare poate readapta reciproc predarea și învățarea, în funcție de formarea sau nu a competențelor școlare.

S. Nastas definește *feed-back-ul* ca „un flux de informații de la receptor la emițător, este o dimensiune indispensabilă oricărei activități a actului educațional care are un anumit obiectiv apropiat sau

îndepărtat, fixat pe axa temporală” [30, p. 22]. Potrivit autorului Э.Ф. Зееп [54], evaluarea rezultatelor școlare reprezintă o componentă fundamentală a procesului educațional, reprezentând elementul *finalizator* al întregului proces educațional, cât și reperul reglator al acestuia. Procesul educațional poate fi privit ca un sistem complex de „acțiune”, „evaluare” și „retroacțiune” (feed-back). Rezultatele școlare au rol „reglator”, pe baza lor se realizează un proces de reglare (sau retroacțiune) a unor componente anterioare și se construiește un proces educațional „nou”, care poate avea o eficiență prezumată sporită.

5. Principiul autenticității evaluării. Competența presupune mai mult decât furnizarea unor răspunsuri corecte în fața unor întrebări clare și concise. Competența nu poate fi identificată cu simpla mișcare logică a unor elemente informaționale, ea presupunând utilizarea și adaptarea creativă a informațiilor deținute la contexte variate. În consecință, se impune necesitatea de a evalua abilitatea elevului de a lua decizii corecte în situații diverse și nu simpla capacitate a acestuia de a răspunde invariabil în fața unor stimuli invariabili și clar definiți.

Principiul autenticității se referă astfel la faptul că atât evaluarea cât și autoevaluarea trebuie să aibă ca suport sarcini construite de o manieră care să le facă cât mai apropiate de realitate. În proiectarea strategiilor evaluative trebuie să se ia în calcul faptul că în „lumea reală” noi achiziționăm cunoștințe și rezolvăm probleme în situații particulare, iar competența este inerent personală. Situațiile în care noi acționăm în „lumea reală” sunt, însă, radical diferite de situațiile clare în care se produce și este evaluată competența școlară [15, 21, 40].

6. Principiul caracterului obiectiv al evaluării. *Principiul caracterului obiectiv* se referă la structurarea și organizarea ECTÎP într-o manieră ce ar permite reflectarea adecvată, reală și relevantă a nivelului de formare a competențelor școlare, prin detașarea deliberată și conștientă a autorilor acestora de propriile idei preconcepute. Aici ne referim la factorii perturbatori interni sau externi precum: efectul „halo”, efectul de ancorare, efectul Pygmalion/Oedipian, efectul de contrast, efectul de ordine etc.

Procesul evaluativ este orientat în concordanță cu legile dezvoltării psihice ale personalității, precum și cu legile evoluției societății. Ca rezultat, aspectele psihosociale ale relației de evaluare, ca relație interpersonală, pot fi valorificate pentru o mai bună înțelegere a fenomenelor ce însoțesc procesul evaluării competențelor școlare în învățământul primar, în vederea asigurării caracterului obiectiv. Evaluarea școlară este o relație interumană cu multiple conotații afective și morale, un act de intercunoaștere ce angajează atât personalitatea cadrului didactic, cât și pe a elevului. Bineînțeles, o evaluare didactică absolut obiectivă, totalmente impersonală și neutră este o utopie, or, atât elevul cât și cadrul didactic sunt subiecți umani care se angajează în activitatea autoevaluativă, respectiv evaluativă, împreună cu sistemul lor de valori, cu întreaga lor personalitate [31, 36, 15, 5, 44].

7. Principiul continuității. Promovarea *principiului continuității* în contextul procesului ECTÎP, vizează examinarea traseului evolutiv al personalității în aspect de continuitate. Or, *Codul educației* [11], art. 26, stipulează că învățământul primar trebuie să „...asigure dezvoltarea competențelor necesare *continuării* studiilor în învățământul gimnazial”. În opinia filozofului A. Баллер „fenomenul continuității este generat de legătura dintre diverse etape și stadii de dezvoltare atât a existenței sociale, cât și a cunoașterii. Continuitatea este o ancoră dintre trecut și viitor, ce condiționează stabilitatea întregului” [33, p. 74]. După V. Pascari, problema continuității trebuie abordată „ca un proces integru de dezvoltare a personalității” [33, p.75]. Conform concepției autorului S. Cristea, principiul continuității „fundamentează organizarea globală a sistemului de învățământ” și angajează unele cicluri ale vieții [13, p.138]. Principiul continuității asigură legături gradate și funcționale între grădiniță – școala primară – gimnaziu, prin analiza diacronică a tuturor componentelor procesului evaluativ (finalități educaționale, conținuturi curriculare, instrumente de evaluare etc.). De fapt, realizarea acestui principiu este determinată de legitățile funcționării sistemelor: asigurarea relațiilor dintre sistem și subsistem, schimbarea unor elemente din subsistem produce schimbări și în alte subsisteme [23, p. 340].

Relativ cu valorile și principiile ECTÎP, s-a elucidat una dintre schimbările cele mai semnificative în domeniul evaluării rezultatelor școlare, aplicarea *viziunii sistemice*, integratoare asupra diferitelor domenii și niveluri ale evaluării. Deducem că, *evaluarea integrală*, ca reflectare a proiectării și strategiei holistice, *se poate realiza prin sisteme de teste complexe*, cu o structură interioară relativ sofisticată, dar care permite o apreciere generală a performanțelor instruirii, de tip transdisciplinar. Astfel, în vederea conceperii și desfășurării eficiente a evaluării integrale/holistice și integrate a competențelor școlare în învățământul primar **este necesară:**

- identificarea legăturilor taxonomice ale competențelor și posibilităților disciplinare, multidisciplinare și transdisciplinare de atingere a acestora;
- construirea decupajelor interioare posibile, a structurilor integrate (domenii de studii, domenii curriculare, domenii supradisciplinare) și a posibilităților de abordare transdisciplinare, aceasta implicând și o restructurare a „designului” instruirii în cadrul unităților de învățare, cu succesiunea internă a secvențelor acestuia;
- experimentarea și validarea tehnică a evaluării competențelor școlare, evaluarea integrativă/transdisciplinară, evaluarea progresului școlar și optimizarea testării naționale la finele nivelului primar;
- proiectarea procesului evaluativ realizabil într-un context diferențiat care să urmărească individualizarea deplină a activității de educație și de instruire, valorificând integral: capacitățile psihologice ale elevului de vârstă școlară mică, de natură intelectuală și nonintelectuală; particularitățile mediului socio-cultural al elevului;
- elaborarea, pentru treaptă primară de învățământ, a unui plan de învățământ integrativ, care ar uni disciplinele școlare în „jurul” unui *conținut global*;
- *organizarea cunoașterii* ca formare a imaginii lumii în diversitatea și unitatea sa;
- formarea inițială modernă, cu module referitoare la evaluarea integrativă a competențelor școlare, instruirea pentru atingerea lor, proiectarea curriculară, evaluarea rezultatelor instruirii și a progresului școlar, proiectarea resurselor didactice etc., o formare continuă centrată pe educația permanentă etc.

În baza fundamentelor teoretico-empirice s-a elaborat *Modelul pedagogic al ECTÎP*, pe care îl prezentăm în Figura 1.

Conform modelului, **personalitatea integrală** reprezintă finalitatea și scopul major al evaluării competențelor în învățământul primar. Precizăm că profilul absolventului la nivelul învățământului primar se structurează în conformitate cu atributele generice ale viitorilor cetățeni: *persoană cu încredere în propriile forțe; persoană deschisă pentru învățare pe parcursul întregii vieți; persoană activă, proactivă, productivă, creativă și inovatoare; persoană angajată civic și responsabilă* [16, p. 12-13]. Toate aceste fațete interacționează prin relații de tip cooperativ și conduc la configurarea unei **personalității integrale**.

Polivalența conceptului de *personalitate integrală*, a impus o analiză profundă, fapt care a condus la identificarea modelului optim de evaluare a competențelor la finele învățământului primar. Înțelegem ca un sistem complex, *personalitatea* se structurează de-a lungul a trei dimensiuni: 1) o dimensiune corporală, 2) o dimensiune psihică și 3) una socio-culturală. Pe scurt, *personalitatea este un sistem bio-psiho-socio-cultural*. Cercetătorul I. Dafinoiu afirmă „*personalitatea este un sistem bio-psiho-socio-cultural, ce se constituie fundamental în condițiile existenței și activității din primele etape ale dezvoltării individuale în societate*” [18, p.761]. În esență, s-a dedus că literatura de specialitate prezintă, deseori, conceptul de *personalitate ca integrator semantic*. Ceea ce *personalitatea* reprezintă esențialmente este noțiunea de **unitate integrativă** a unui om, cu întreg ansamblul *caracteristicilor diferențiale* permanenente (caracter, temperament, voință, aptitudini, constituție) și cu propriile *modalități de comportament* [48, p. 36].

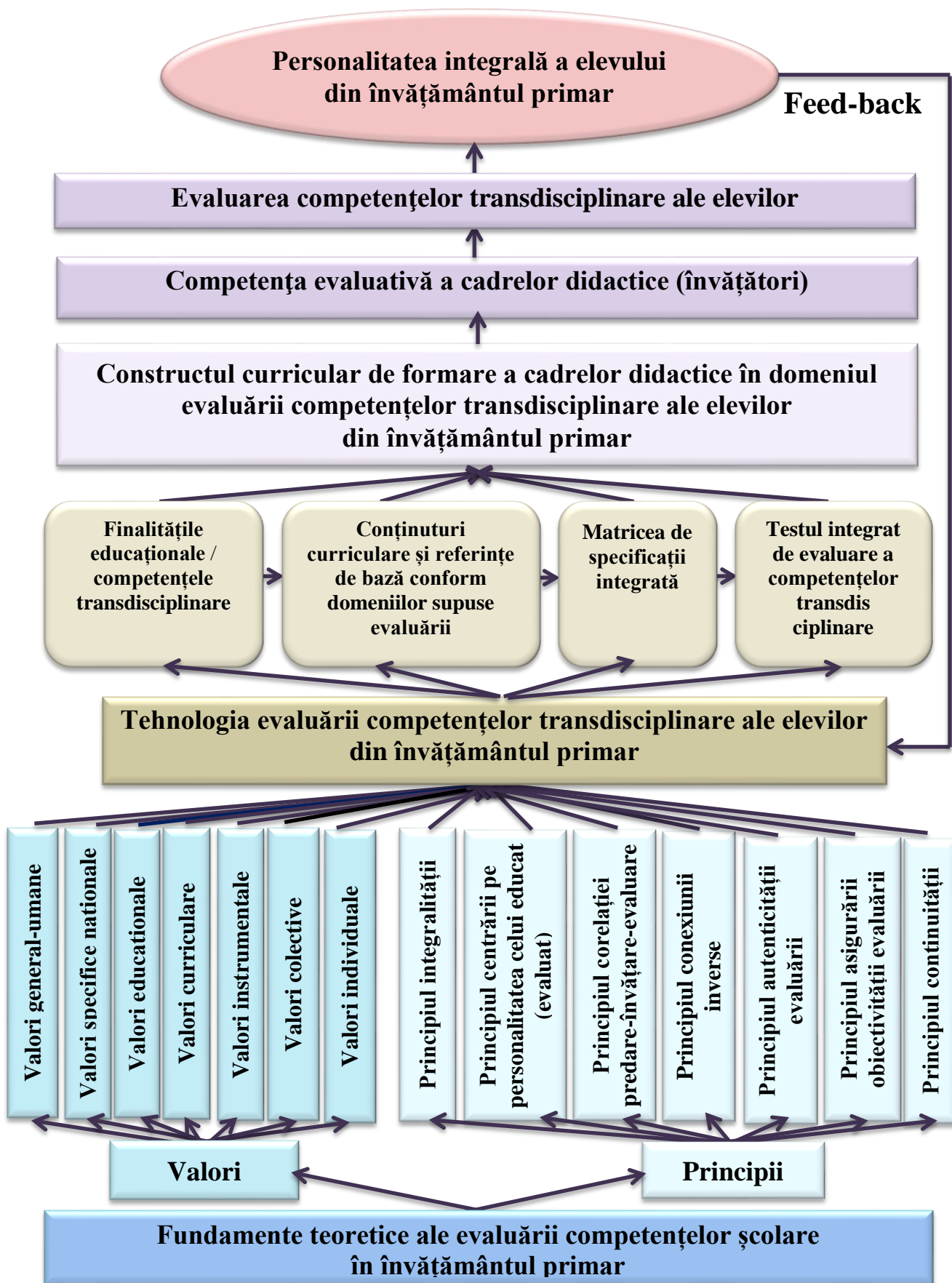

Figura 1. Modelul pedagogic al evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar

Pentru constructul cercetării este relevant conceptul de *educație integrală*, promovat de T. Callo, care are ca **finalitate – formarea/ dezvoltarea integrală a personalității** celui ce învață [6]. Evaluarea școlară este o *activitate psihopedagogică*, fiind dependentă de stabilitatea și forța capacității de procesare, de ceea ce se numește *pregătire psihică* pentru această activitate. Prin urmare, se reliefează că procesul de evaluare a competențelor în învățământul primar trebuie să fie însoțit și să aibă la bază *cunoașterea integrală a personalității școlarului mic*. Starea fizică, psihică, dominantă în timpul evaluării, gradul de emotivitate, specificul temperamental, nivelul capacității de autocontrol, capacitatea de concentrare a atenției, ritmul gândirii etc., sunt aspecte deloc neglijabile.

În opera măreață de formare a personalității este necesar să acordăm atenție *tuturor domeniilor, dezvoltarea copilului este complexă și are loc treversând simultan toate domeniile de dezvoltare. Personalitatea integrală se prezintă printr-un sistem polifuncțional care include: subsistemul de orientare și protecție (trebuințele, aspirațiile, motivația, interesul); subsistemul bioenergetic al personalității (tipul somatic, tipul de activitate nervoasă); subsistemul instrumental al personalității (cunoștințele, priceperile, deprinderile, capacitățile, aptitudinile); subsistemul rațional valoric (caracterul personalității)*. Formabilii trebuie să fie puși în situația de a se implica *în deplinatatea potențialului*, așa încât să fie valorificați în *integralitatea* lor.

Consemnăm, în acest capitol, că *personalitatea integrală* constituie chintesența *paradigmei pedagogice integraliste* și constituie, conform *Codului Educației al R. Moldova*, art. 11(1), finalitatea educațională: „*Educația are ca finalitate principală formarea unui caracter integru și dezvoltarea unui sistem de competențe...*” [11], ceea ce determină conceptualizarea evaluării competențelor școlare în învățământul primar, din prisma *paradigmei pedagogice integraliste, centrată pe formarea/ dezvoltarea integrală a personalității*.

Din perspectiva *principiului integralității*, ECTÎP dobândește caracteristicile unui sistem *integrat* și implică valorizarea *treptelor integralizării* ce îmbină trei categorii de relații:

- între procesul de ECTÎP ca sistem și componentele sale;
- între componentele sistemului;
- între procesul de ECTÎP și sistemul educațional și social global.

Se atestă că la nivel de ECTÎP, *principiul integralității* permite stabilirea de relații clare de convergență între elemente. În conformitate cu teoria sistemelor, care a inspirat vizibil lucrările lui C. G. Salzmann, „obiectul” își schimbă mereu configurația, în funcție de unghiul de vedere [apud 3]. Același „obiect” poate fi, după locul lui în structurile supraordonate, fie element, fie unitate, tip sau categorie. Fiecare componentă se află în interacțiune cu celelalte, orice modificare într-o componentă va avea efecte și în celelalte. Procesul de evaluare, presupune o multitudine de componente/elemente, cunoașterea acestor relații este importantă în asigurarea calității procesului ECTÎP.

În temeiul semnificațiilor cercetării, s-a definit conceptul de **test integrativ, drept un instrument fidel, obiectiv, aplicabil, valid** pentru evaluarea competențelor transdisciplinare ale elevilor la finele clasei a IV-a, axat pe crearea de conexiuni între diferite entități precum competențe, unități de competențe, unități de conținut pentru o gamă de discipline obligatorii (de bază) prevăzute de curriculumul național pentru învățământul primar.

În același cadru de referință, s-a definit conceptul de **tehnologie a evaluării competențelor transdisciplinare: un sistem procesual, bazat pe valori și principii pedagogice, integrând totalitatea elementelor (finalități educaționale, conținuturi curriculare, matrice de specificație, test integrat) și a operațiilor ce stabilesc corelația între domeniile de cunoaștere (arii curriculare), corespunzător cadrului valoric/axiologic transdisciplinar și profilului absolventului nivelului primar de învățământ**.

Capitolul finalizează cu *tehnologia evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*, conceptualizată în acord cu principiul integralității și tendințele naționale, internaționale în domeniul educațional. În baza studiului efectuat, sunt

prezentate reperele teoretico-metodologice ale mecanismului de evaluare a competențelor transdisciplinare la finele nivelului primar de învățământ, din perspectiva *Curriculumului Național* (2018), fiind conturate *etapele esențiale în conceperea unei tehnologii autentice de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor în învățământul primar*. Sunt evidențiate și analizate elementele constituente ale constructului ECTÎP, cu exemple de matrice generale de specificație pentru conceperea testului integrat și algoritmul de calcul.

Menționăm, în această ordine de idei, că *tehnologia ECTÎP* centrată pe *principiul integralității*, prin valorificarea testului integrativ, înglobează **elementele**: 1. Finalitățile educaționale formulate în termeni de competențe. 2. Conținuturi curriculare și referințe de bază conform domeniilor supuse evaluării. 3. Matricea de specificații integrată. 4. Model de test integrat.

Evaluarea competențelor școlare transdisciplinare face parte dintr-un sistem interacțional și este un domeniu deosebit de complex. Ideea conexiunii între toate elementele componente constituie baza înțelegerii sistemului global, *holistic* al procesului ECTÎP, sub forma unui model *interacțional* între componente, în raport cu *sistemul de valori* și *principii* pe care le integrează. Tehnologia ECTÎP reclamă aplicarea viziunii sistemice, integratoare asupra diferitelor niveluri și domenii de cunoaștere/arii curriculare, corespunzător cadrului valoric/axiologic transdisciplinar și profilului absolventului nivelului primar de învățământ. *Curriculumul Național* [16] prevede corelarea numărului de competențe specifice cu valențele și posibilitățile fiecărei discipline, asigurând **conexiuni inter- și transdisciplinare prin formularea unei competențe specifice de integrare și transfer pentru fiecare disciplină de studiu**. Perspectivă ce a determinat conceperea tehnologiei ECTÎP racordată la *principiul integralității* și a permis *stabilirea relațiilor între concepte, fenomene și procese din domenii diferite, acoperind separarea dintre discipline*.

Accentuăm că o etapă relevantă în conceptualizarea tehnologiei ECTÎP vizează **stabilirea corelației standarde de eficiență a învățării – indicatori de performanță - competențe transdisciplinare**. Analiza *Standardelor de eficiență a învățării* (2012) [43] la disciplinele de studiu specifice învățământului primar, ne-a permis selectarea și evidențierea elementelor cu un pronunțat caracter transdisciplinar, ce constituie fundamentul evaluării finale integrative. Constatările privind interdependența dată sunt reflectate într-un tabel (Anexa 7 din teză) ce servesc drept *reper* în cercetare – conceptualizarea *testului integrativ*. În plus, tabelul elaborat poate fi un instrument orientativ și pentru evaluatorii cointeresați în conceperea unui test integrativ.

Totodată, prezentăm în Tabelul 2.6 din teză, matricea de specificații asociată evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin testul integrativ. Calculele indicate în Tabelul 2.6 (din teză) au ca scop determinarea a două necunoscute: 1 – ponderea numărului total de ore pe disciplină față de numărul total de ore. Fie că această necunoscută o notăm cu – **R**; 2 – ponderea domeniilor cognitive pe specialitate (cunoaștere, aplicare, integrare), față de **R** și față de ponderea domeniului cognitiv pentru toate disciplinele. Fie că această necunoscută o notăm cu – **r**.

Pentru a aplica calculele indicate în Tabelul 2.6 (din teză) pentru orice număr de ore și ponderi indicative, putem lua ca bază următoarea formulă, având ca variabile: **N** – numărul total de ore pentru toate disciplinele; **n** – numărul total de ore pentru fiecare disciplină aparte; **P** – ponderea domeniului cognitiv pentru toate disciplinele. Astfel, am primit formulele: **R = n x 100 : N** și respectiv **r = P x R : 100**.

Cu referire la **algoritmul de elaborare a matricei de specificații**, pentru evaluarea *competențelor transdisciplinare la finele învățământului primar*, prin intermediul *testului integrativ*, evaluatorul va parcurge etapele:

1. Stabilirea ariilor curriculare și disciplinelor școlare supuse evaluării integrative /transdisciplinare (în temeiul rezultatelor experimentului de diagnostic integrăm opt discipline).

2. Stabilirea indicatorilor de performanță potrivit *standardelor de eficiență a învățării și competențelor transdisciplinare de evaluat*.

3. Calcularea numărului **total** de ore pentru fiecare disciplină în parte (pentru toți anii de studii a nivelului primar de învățământ).

4. Sumarea numărului **total de ore** obținut la fiecare disciplină în parte și obținerea (aproximativă) a numărului **total de ore** la disciplinele supuse evaluării pentru toți anii de studii a nivelului primar de învățământ (conform *Curriculumului Național cl. I-IV*) [16].

5. Stabilirea pe ultima linie a matricei de specificație a ponderii (%), pentru fiecare domeniu cognitiv, care în sumă trebuie să dea **100%**: **30%, 40%, 30%** [1, p. 13].

6. Calcularea **ponderii nivelurilor cognitive** per ansamblu pe ultima coloană a matricei, după *formula* stabilită și reflectată în cadrul tehnologiei ECTÎP ($R = n \times 100 : N$). Respectiv, astfel, aflăm și **ponderea fiecărei discipline/domeniu evaluat**.

7. Calcularea **procentului (%)** din interiorul fiecărei celule, după *formula* stabilită și reflectată în cadrul tehnologiei ECTÎP ($r = P \times R : 100$), în baza căruia ulterior vor fi calculați/distribuiți numărul itemilor testului.

În fine, evaluarea finală prin intermediul *testelor integrative* reprezintă imperativul educației moderne, dar și o provocare pentru sistemul de învățământ. Respectiv, *tehnologia ECTÎP, centrată pe principiul integralității*, susținută de *algoritmii de elaborare a matricei de specificații*, va facilita evaluarea *competențelor transdisciplinare la finele învățământului primar* prin intermediul *testului integrativ*.

În **capitolul 3, Demersul experimental în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare în învățământul primar**, se prezintă demersul experimental, scopul major fiind *validarea prin experiment a tehnologiei de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar, prin valorificarea testului integrativ*, având drept **criteriu de bază competența evaluativă a cadrelor didactice**, demonstrată în procesul de soluționare a situațiilor semnificative pentru evaluarea competențelor transdisciplinare ale elevilor, create în cadrul activităților de formare.

Cu referire la **competența evaluativă a cadrelor didactice**, s-a precizat că *Standardele de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general*, aprobate prin Ordinul ministrului educației, culturii și cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018, consemnează drept indicator de performanță în domeniul evaluării rezultatelor școlare, următoarele: *Cadrul didactic evaluează și oferă conexiuni inverse în vederea sporirii performanțelor*. Anume sistemul de indicatori și descriptori, prescris de documentul normativ evidențiat anterior, configurează semnificația conceptului de **competență evaluativă a cadrelor didactice**.

În concordanță cu scopul cercetării, s-au stabilit **obiectivele** experimentului pedagogic:

- identificarea atitudinii cadrelor didactice (învățători) în raport cu valoarea tehnologiei de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ;
- formarea cadrelor didactice (învățători) în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor la finele învățământului primar, prin valorificarea testului integrativ;
- determinarea nivelului de formare a competenței cadrelor didactice (învățători) în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor la finele învățământului primar, prin valorificarea testului integrativ la etapa de pre- și postformare.

Cercetarea experimentală s-a desfășurat în trei faze conexe: *de constatare, de formare, de control*.

Eșantionul experimental l-au constituit **121 de subiecți**, cadre didactice (învățători) participante la cursurile de formare profesională continuă în învățământul primar, Institutul de Științe ale Educației (IȘE), din Chișinău. S-au selectat, pe criteriul omogenității de nivel și compoziție, două grupuri, experimental (A) și martor (B), (eșantionul experimental EE – 61 învățători; eșantionul martor EM – 60 învățători).

Experimentul de constatare a fost realizat în perioada **mai-iulie 2018** cu 121 subiecți (învățători). Criteriile, indicatorii și descriptorii de evaluare îi prezentăm în Tabelul 2.

Tabelul 2. Referențial de evaluare a competenței evaluative a cadrelor didactice (învățători) la etapa de preformare

Criteriile de evaluare	Nivele	Indicatori de evaluare/Punctaj Participanții în experiment:	Descriptorii de evaluare
<p><i>Capacitatea de argumentare, particularizare și integrare a informației teoretice și metodologice privind ECTÎP.</i></p> <p><i>Capacitatea de integrare într-o viziune proprie a esenței reformelor în domeniul ECTÎP.</i></p> <p><i>Aplicarea corectă a prevederilor documentelor curriculare în procesul de evaluare a rezultatelor învățării.</i></p> <p><i>Capacitatea de elaborare a unui test integrativ:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • construirea unei matrice de specificație pentru <i>testul integrativ</i>; • elaborarea <i>testului integrativ</i>, respectând toate etapele incluse în tehnologie; • formularea itemilor transdisciplinari pentru <i>testul integrativ</i>, respectând cerințele docimologice. 	Nivel jos	<p>9-14 puncte acumulate, dețin cunoștințe elementare legate de procesul ECTÎP.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Subiecții prezintă răspunsuri cu lacune severe la nivel de logică, corectitudine, completitudine, coerență, relevanță, originalitate privind procesul de ECTÎP. • Subiecții demonstrează interes pentru reperele teoretice și metodologice ale ECTÎP, dar nu conturează încă concret domeniile deficitare în propria dezvoltare. • Subiecții elaborează instrumente de ECTÎP cu lacune semnificative. 	<p>1. Logicitatea</p> <p>2. Corectitudinea</p> <p>3. Completitudinea</p> <p>4. Coerența</p> <p>5. Relevanța răspunsului</p> <p>6. Originalitatea ideilor</p>
	Nivel mediu	<p>15-20 puncte acumulate, dețin cunoștințe și înțeleg termeni referitoare la ECTÎP.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Subiecții prezintă răspunsuri cu unele lacune la nivel de logică, corectitudine, completitudine, coerență, relevanță, originalitate privind procesul de ECTÎP. • Subiecții prezintă dovezi și exemple imprecise despre reperele teoretice și metodologice ale ECTÎP. • Subiecții elaborează instrumente de ECTÎP cu dificultate. 	
	Nivel înalt	<p>21-26 puncte acumulate, dețin cunoștințe referitoare la ECTÎP, înțeleg și sunt capabili să le integreze.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Subiecții prezintă răspunsuri logice, corecte, complete, coerente, relevante, originale în raport cu itemii propuși. • Subiecții prezintă dovezi certe și exemple concrete despre reperele teoretice și metodologice ale ECTÎP. • Subiecții elaborează instrumente relevante de ECTÎP. 	

Scopul experimentului de constatare: *Determinarea nivelului competențelor pre existente ale cadrelor didactice (învățători) și a nivelului de percepție privind testul integrativ (transdisciplinar) în procesul de ECTÎP.*

Metodele de cercetare experimentală: Test inițial „*Nivelul inițial de dezvoltare a competenței evaluative a cadrelor didactice – test integrativ*”. Statutul științific al testului este asigurat de condițiile: *validitate, fidelitate, obiectivitate, aplicabilitate*. Este un test, însoțit de matrice de specificație, barem de corectare. Testul include itemi din complexul de competențe formulate în Curriculumul/ Programa analitică a cursului de formare pentru învățători „*Evaluarea competențelor școlare în învățământul primar*” și a cumulat 10 itemi variați, care ne-au permis măsurarea cunoștințelor, deprinderilor reale, autentice și contextualizate.

Niveluri de performanță: *nivel jos, nivel mediu, nivel înalt*. Generalizarea datelor experimentale cu privire la ECTÎP pe dimensiunile noțional-terminologică și aplicativ-metodologică ne-a permis să

determinăm nivelul de dezvoltare a competențelor *pre-existente* și a nivelului de percepție privind *testul integrativ* (transdisciplinar) la cadrele didactice școlare, ilustrate grafic în Figura 2.

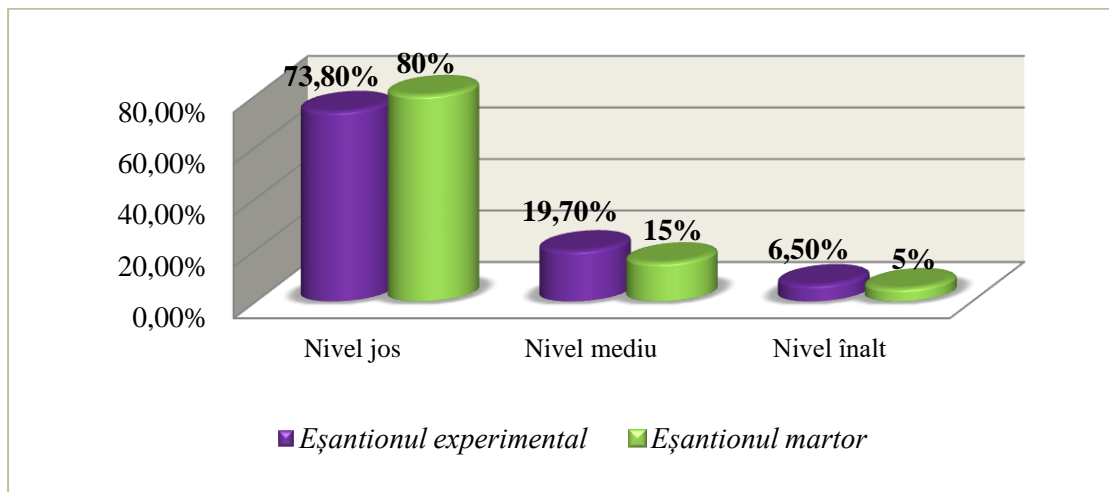

Figura 2. Nivelul de dezvoltare a competenței evaluative a cadrelor didactice
(etapa de constatare)

Se constată că nivelul înalt al competenței evaluative a cadrelor didactice din eșantionul experimental atinge valori de 6,50%, **nivelul mediu** – 19,70% și **nivelul jos** este marcat de 73,80%. În cazul eșantionului martor se constată rezultate similare a nivelului de competențe evaluative: **nivelul înalt** – 6,50%, **nivelul mediu** – 15% și **nivelul jos** 80% .

În urma analizei rezultatelor testului de evaluare a competențelor evaluative, am dedus că subiecții (cadrele didactice) demonstrează capacități de proiectare/transpunere a *modelului de evaluare test integrativ* mediu și scăzut, demonstrând un potențial insuficient al cunoștințelor teoretico-aplicative, o mică parte (EE 6,50% și EM 5%) sunt familiarizați cu problema respectivă. Diferența mică a rezultatelor obținute la ambele eșantioane sunt explicate de activitatea directă de exersare a competențelor evaluative, în general, la clasă pe care o desfășoară.

Așadar, rezultatele evidențiate vin să confirme ideea înțelegerii și practicării într-un mod cvasi personalizat a evaluării competențelor școlare la nivelul învățământului primar. Datele experimentale indică necesitatea acută de intervenție în cadrul procesului de formare profesională continuă a învățătorilor, cu privire la necesitatea creării unor condiții pedagogice orientate spre valorificarea *tehnologiei de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar, prin valorificarea testului integrativ*, prin aplicarea *Constructului de formare profesională a învățătorilor pentru activitatea de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar*.

Rezultatele constatate la etapa inițială a experimentului pedagogic au scos în evidență aspecte importante a fi luate în considerație, astfel încât mecanismele de evaluare a competențelor școlare în învățământul primar să poată fi dirijate eficient în direcția obținerii performanțelor scontate. **Etapa experimentului de formare** a vizat elaborarea și valorificarea *Constructului de formare profesională a învățătorilor pentru activitatea de evaluare a competențelor transdisciplinare în învățământul primar, prin valorificarea testului integrativ* (Tabelul 3), în vederea formării continue a învățătorului pentru realizarea procesului evaluativ în conformitate cu tendințele actuale naționale și internaționale. Impactul cercetării își va demonstra efectul asupra categoriilor de subiecți implicați indirect în investigație, elevii de vârstă școlară mică, dar și a celor care au ca viziune de viitor *evaluarea competențelor școlare*, aceștia fiind cadrele didactice din învățământul primar, participante la programul de formare continuă (IȘE).

Scopul experimentului formativ: *Formarea competenței cadrelor didactice (învățători) în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ.*

Tabelul 3. Constructul de formare profesională a învățătorilor pentru activitatea de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar, prin valorificarea testului integrativ

Nr. d/o	Obiectivele activității de formare	Subiectul	Timp	Tipul de activitate	Tehnologia didactică			
					Strategii didactice: metode, procedee, tehnici	Materiale didactice	Forme de organizare	Forme de evaluare
I.	1. Analizarea documentelor de politici educaționale naționale în contextul ECTÎP. 2. Interpretarea modelelor europene de evaluare a rezultatelor școlare în învățământul primar. 3. Aprecierea procesului de evaluare în cadrul sistemelor educaționale de alternativă. 4. Îndeplinirea testului „Nivelul de dezvoltare inițial a competenței evaluative a cadrelor didactice – test integrativ”.	<i>Tendințe moderne în evaluarea competențelor elevilor în învățământul primar</i> (Anexa 12)	2 h	Seminar de inițiere	Conversația Clustering Turul galeriei Predare complementară Caut pe cineva care spune...	Fișe Planșe Poster PPT	Frontal Lucrul în perechi Lucrul în grup Lucrul individual	Test inițial (etapa de constatare) „Nivelul inițial de dezvoltare a competenței evaluative a cadrelor didactice – test integrativ” (Anexa 11)
II.	1. Explicarea conceptelor aferente problemei studiate (competență, competență școlară, competențe transdisciplinare etc.). 2. Schițarea modelului integrator al competenței din perspectivă praxiologică. 3. Examinarea particularităților dezvoltării psiho-anatomo-fiziologice ale școlarului mic în contextul evaluării competențelor. 4. Aprecierea „paradigmei personalitate integrală” ca premisă fundamentală a evaluării competențelor în învățământul primar. 5. Determinarea avantajelor și dezavantajelor metodelor de evaluare moderne, reieșind din experiența la clasă.	<i>Ipostaze psihopedagogice ale procesului evaluativ în învățământul primar</i> (Anexa 13)	2 h	Seminar – metodologic	Știu – Vreau să știu – Învăț Mozaic Asocieri libere SINELG Dezbaterea Paianjen Jurnalul cu dublă intrare	Poster Fișe Planșe PPT	Frontal Lucrul în perechi Lucrul în grup Lucrul individual	Autoevaluarea Evaluarea frontală Evaluarea reciprocă
III.	1. Ilustrarea Modelului ECTÎP. 2. Interpretarea tehnologiei, etapelor de implementare a Modelului ECTÎP. 3. Analizarea principiilor și a condițiilor psihopedagogice de elaborare și implementare a Modelului și a tehnologiei ECTÎP. 4. Dezvoltarea unei opinii pedagogice privind implementarea Modelului și a tehnologiei ECTÎP la nivel de sistem educațional.	<i>Paradigma evaluarea competențelor școlare în învățământul primar - test integrativ</i> (Anexa 14)	2 h	Seminar- metodologic	Comerțul cu o problemă Agenda cu notițe paralele Dezbaterea 6 De ce? Problematizarea, Cubul	Planșe Poster Fișe PPT	Lucrul individual Lucrul în perechi, în grup	Autoevaluarea Evaluarea frontală Evaluarea reciprocă
IV.	1. Demonstrarea conexiunii competențe cheie/transversale/transdisciplinare în contextul proiectării testului integrativ. 2. Construirea de teste integrative centrate pe nevoile elevilor. 3. Analizarea modelelor de teste integrative create. 4. Aplicarea tehnologiei ECTÎP cu aspecte de integralizare.	<i>Valorificarea tehnologiei ECTÎP – test integrativ</i> (Anexa 15)	2 h	Training	Asocieri libere GPP, Lotus Învățarea cooperativă Joc de rol Brainstorming	Planșe Poster Fișe	Frontal Lucrul în perechi Lucrul în grup Lucrul individual	Autoevaluarea Evaluarea frontală Evaluarea reciprocă Evaluarea prin cooperare
V.	1. Aprecierea metodologiei ECTÎP în context educațional. 2. Inventarierea problemelor legate de ECTÎP. 3. Evaluarea și autoevaluarea activității sesiunilor de ECTÎP.	<i>Pledoarie pentru o tehnologie de evaluare a competențelor școlare la finele învățământului primar – test integrativ</i> (Anexa 16)	2 h	Seminar de bilanț a activităților experimentale	Învățarea cu ajutorul modelelor Focus-grup Exercițiul creativ Conversația Tehnica Copacul	Grila „Calitatea testului integrativ” Poster Fișe	Focus-grup Lucrul individual, în perechi, în grup	Test final (etapa de control) „Nivelul final de dezvoltare a competenței evaluative a cadrelor didactice – test integrativ” (Anexa 18)

Investigația a demarat cu cercetarea condițiilor psihopedagogice de realizare a procesului de evaluare a competențelor în învățământul primar în cadrul cursurilor de formare continuă de trei săptămâni a învățătorilor (IȘE), indirect, în calitate de formator, la cursurile modulare de trei zile, Evaluarea Criterială prin Descriptori (ECD), dar și în calitate de formator, la cursurile de formare la modulul tematic „La școală, fără note. ECD. Școala părinților”.

În verificarea ipotezelor am optat pentru o *cercetare cantitativă* în complementaritate cu cea *calitativă*. Complexitatea problemei studiate și a scopului, multitudinea de *variabile de cercetare*, *diversitatea metodologiei abordate*, au deschis posibilitate combinării acestor două tipuri de cercetare după diferite criterii taxonomice: *longitudinală, practică-aplicativă, observațională, calitativ-participativă, experimental formativă, descriptiv-analitică, explicativă, operațională, proiectivă, combinată*.

Experimentul formativ a inclus eșantionul experimental (EE) – 61 de învățători care au participat în perioada 28 mai 2018 – 15 iunie 2018, la cursurile de formare continuă de trei săptămâni în cadrul Institutului de Științe ale Educației din Chișinău. Crearea eșantionului după criteriul dat a fost influențată de considerentul că pregătirea metodică și psihopedagogică a cadrelor didactice, cunoașterea reperelor conceptuale și aplicarea acestora în activitatea educațională, în vederea prestării unor servicii de calitate în domeniul evaluarea competențelor școlare, depinde inclusiv de calitatea cursurilor de formare continuă. Subliniem, concomitent, că la baza *Constructului curricular de formare a competenței evaluative a cadrelor didactice* (Tabelul 3) au stat **principiile andragogiei** (știința și practica educației adulților).

Validarea experimentală a *Constructului de formare profesională a învățătorilor pentru activitatea de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar, prin valorificarea testului integrativ* a fost demonstrată în baza comparării rezultatelor obținute prin intermediul aplicării instrumentelor în cadrul celor trei etape experimentale: *constatare, formare și control*.

Pentru **etapa de control** a experimentului pedagogic s-a fixat **scopul**: *determinarea nivelului de formare a competenței cadrelor didactice (învățători) în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar, prin valorificarea testului integrativ*. Am aplicat aceleași metode (test final „*Nivelul final de dezvoltare a competenței evaluative a cadrelor didactice – test integrativ*”) și același referențial de evaluare a competenței evaluative a cadrelor didactice (Tabelul 2) ca și în experimentul de constatare.

Rezultatele comparative ale experimentului pedagogic, privind nivelul de formare a competenței evaluative în grupele de formare (EE) și cele martor (EM), sânt prezentate în Figura 3. Datele evidențiază creșterea nivelului de formare a competenței evaluative la eșantionul experimental (EE).

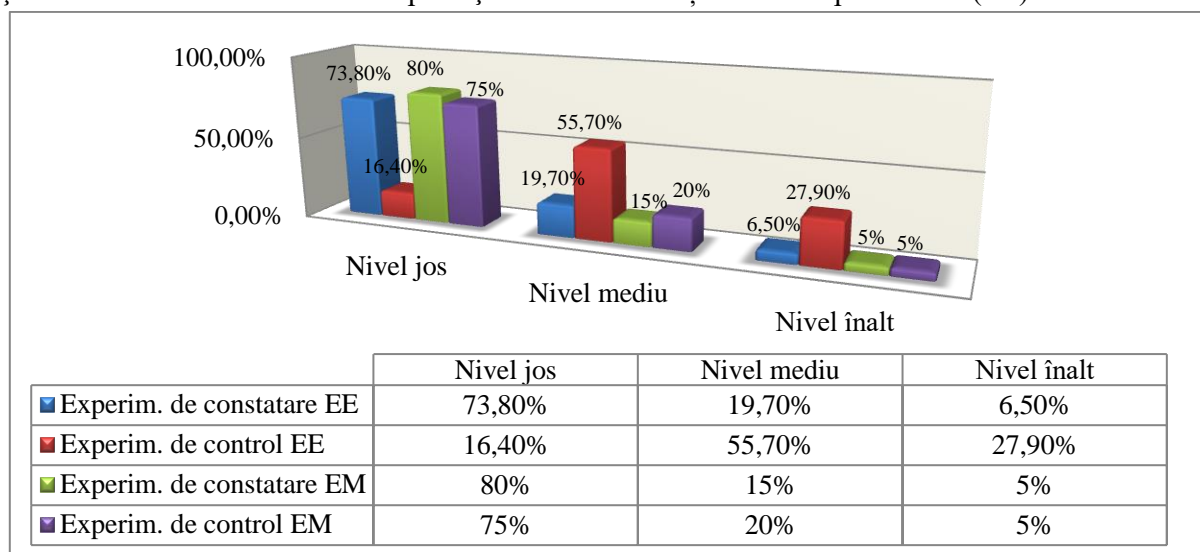

Figura 3. Datele comparative ale experimentului pedagogic pentru eșantionul experimental (EE) și eșantionul martor (EM)

Analiza comparativă a datelor *etapa de constatare - etapa de control* a scos în evidență că s-au înregistrat progrese vădite în formare, în eșantionul experimental (EE, 61 de subiecți). Acest fapt confirmă ipoteza conform căreia *constructul de formare continuă* dezvoltă efectiv competențele evaluative a cadrelor didactice.

S-a constatat că subiecții din eșantionul experimental: demonstrează capacități sigure de construire a unei matrice de specificație pentru *testul integrativ*; demonstrează capacități sigure de crearea a *testului integrativ*, respectând etapele de elaborare; formulează itemi transdisciplinari pentru *testul integrativ*, respectând cerințele docimologice; propun activități concrete aferente ECTÎP de tip *test integrativ*.

În eșantionul martor, cu un efectiv de 60 subiecți, în baza faptului că nu au fost antrenați în experimentul pedagogic de formare, situația privind rezultatele sânt aproximativ la același nivel comparativ cu situația de la faza de constatare. Prin urmare, în eșantionul martor se înregistrează o dezvoltare a competențelor profesionale (evaluative) obișnuită. Deși nesemnificativă, creșterea se explică prin abordarea tangențială a problemei ECTÎP de tip *test integrativ* în cadrul altor subiecte în procesul de formare continuă.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Referințele de valorizare a problemei enunțate în titlu, complexitatea ei teoretico-practică, antrenarea unor repere adecvate de validare experimentală, furnizarea unor repere teoretico-metodologice autentice și relevante pentru evaluarea competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar, logica internă și externă a investigațiilor, ne-au condus spre următoarele concluzii:

1. Prin studiu analitico-sintetic s-a argumentat că paradigma educației integrale, orientată spre formarea/dezvoltarea personalității integrale, accentuează necesitatea *revizuirii conceptului și procesului de evaluare a competențelor școlare din perspectivă integratoare* [47, 48, 49].

Analiza documentelor curriculare pentru nivelul primar de învățământ a permis elucidarea unor particularități semnificative a raportului dintre *competențele-cheie/transversale/ transdisciplinare* versus *competențele disciplinare*, în special, că există competențe-cheie transversale care se formează în cadrul tuturor disciplinelor școlare (competențele de învățare/de a învăța să înveți; competențele de comunicare în limba maternă/limba de stat ș.a.), dar și competențe-cheie transversale (competențele în matematică, științe și tehnologie; competențele de comunicare într-o limbă străină) ce se formează, preponderent, prin intermediul unei singure discipline școlare, care propune explicit sau implicit dezvoltarea acestei competențe.

2. S-a demonstrat că evaluarea rezultatelor școlare în învățământul primar trebuie să aibă la bază conceptul de *competență școlară* ca finalitate a procesului educațional; evaluarea rezultatelor școlare la finele învățământului primar se va realiza nu doar prin raportare la unitățile de competențe, ci în contextul competențelor-cheie/transversale/transdisciplinare și a competențelor specifice disciplinelor școlare [49].

3. S-a argumentat că, din perspectiva principiului integralității, evaluarea competențelor în învățământul primar implică valorizarea treptelor integralizării prin îmbinarea a trei categorii de relații: între procesul de ECTÎP ca sistem și componentele sale; între componentele sistemului; între procesul de ECTÎP și sistemul educațional și social global [49]. Din perspectivă transdisciplinară, **evaluarea integrativă** presupune un proces complex, axat pe crearea de conexiuni între diferite entități, precum competențe, unități de competențe, unități de conținut, care sunt de regulă formate și evaluate separat, în interiorul diferitelor discipline.

4. În rezultatul procesului investigațional au fost determinate fundamentele teoretice ale evaluării competențelor elevilor la finele nivelului primar: **sistemul de valori** (valori general-umane, valori specifice naționale, valori educaționale, valori curriculare, valori instrumentale, valori colective, valori individuale), care sunt definitorii pentru conceptualizarea unui demers evaluativ transdisciplinar, precum și **sistemul de principii** (principiile didactice

generale, dar și principiile specifice: principiul integralității ca principiu cheie în evaluarea competențelor transdisciplinare în învățământul primar; principiul centrării pe personalitatea celui educat (evaluat); principiul corelației predare-învățare-evaluare; principiul autenticității evaluării; principiul continuității; principiul asigurării obiectivității evaluării) – acestea constituind dimensiunea teoretică a *Modelului pedagogic al evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar*.

5. În temeiul demersului teoretico-empiric s-a demonstrat că testul integrativ reprezintă un instrument *fidel, obiectiv, aplicabil, valid* pentru evaluarea competențelor transdisciplinare ale elevilor la finele clasei a IV-a, axat pe crearea de conexiuni între diferite entități precum competențe, unități de competențe, unități de conținut pentru o gamă de discipline obligatorii (de bază) prevăzute de curriculumul național pentru învățământul primar [49].

6. În temeiul esenței conceptului de *tehnologie educațională* s-a definit conceptul de *tehnologie a evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar*: un sistem procesual, bazat pe valori și principii pedagogice, integrând totalitatea elementelor (finalități educaționale, conținuturi curriculare, matrice de specificație, test integrat) și a operațiilor ce stabilesc corelația între domeniile de cunoaștere (arii curriculare), corespunzător cadrului valoric/axiologic transdisciplinar și profilului absolventului nivelului primar de învățământ.

S-a argumentat că *tehnologia evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar*, bazată pe principiul integrității structurale și de conținut, precum și al interdependenței reciproce a tuturor elementelor tehnologiei, atât pe orizontală, cât și pe verticală permite o imagine holistică a procesului educațional și de evaluare în particular; face posibilă cunoașterea complexă a funcționalității sistemului; permite o analiză teoretică, dar și practico-acțională de realizare a reformei sistemului educațional; permite adaptarea modului de evaluare la formarea-evaluarea integrală a personalității; combină și pune în relație obiectele de studiu; **permite stabilirea relațiilor între concepte, fenomene și procese din domenii diferite, acoperind „rupturile” dintre discipline**; asigură unitatea științei; corelează probele de evaluare cu situațiile din viața cotidiană; permite o selectare mai riguroasă a elevilor pentru gimnaziile/liceele cu profil, o orientare profesională mult mai precoce, cu un efort mai puțin [45, 46].

7. S-a demonstrat experimental că eficacitatea *Modelului pedagogic de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar* este determinată de competența evaluativă a învățătorilor, ce poate fi formată în baza *Constructului curricular de formare a cadrelor didactice în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*. Implementarea *Constructului curricular de formare a cadrelor didactice în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ* în cadrul cursurilor de formare continuă a învățătorilor a furnizat suficiente dovezi de validare a rolului competenței evaluative a învățătorilor/ a conectorilor instrumentelor de evaluare în asigurarea autenticității evaluării.

8. În temeiul valorilor teoretice și praxiologice produse în rezultatul investigației noastre, **problema științifică importantă soluționată în cercetare** rezidă în *fundamentarea teoretică și praxiologică a funcționalității modelului pedagogic și a tehnologiei de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*, în vederea asigurării eficacității procesului de evaluare a *competențelor transdisciplinare ale elevilor la finele învățământului primar*.

Investigația își definește **identitatea științifică** prin:

- *Modelul pedagogic de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar*.
- *Tehnologia evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*.

- *Constructul curricular* de formare a cadrelor didactice în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ.
- *Constructul de validare prin experiment a tehnologiei evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ.*

În vederea perfecționării evaluării competențelor școlare în învățământul primar se recomandă:

- accentuarea funcției formative/formatoare și reglatorii a evaluării competențelor școlare, fapt ce implică sprijinirea elevilor pentru a conștientiza și interioriza criteriile de succes, și pe această bază – pentru a-și forma capacitatea de autoevaluare prin acordarea unei ponderi mai mari evaluării inter- transdisciplinare a CȘ în învățământul primar;
- conceperea evaluării nu ca o etapă suprapusă procesului de învățare, ci ca un act integrat activității pedagogice și asigurarea continuității la nivelul treptelor de învățământ în contextual ECTÎP;
- diversificarea tehnologiei de evaluare și creșterea gradului de adecvare a acestora la situații didactice concrete prin deschiderea evaluării spre mai multe perspective ale spațiului școlar (competențe relaționale, comunicarea învățător-elev, disponibilitățile de integrare socială);
- personalizarea actului evaluativ prin contextualizarea instrumentelor, a criteriilor și aprecierii la subiecții examinați, la contextul sociocultural, la liniile de evoluție ale lumii actuale;
- centrarea evaluării pe rezultatele pozitive, nesancționarea în permanență a celor negative și transformarea elevului într-un partener autentic al învățătorului în evaluare prin autoevaluare, interevaluare și evaluare controlată.

Probleme identificate:

1. Se impune o intervenție în cadrul procesului de formare profesională continuă cu privire la necesitatea formării competențelor cadrelor didactice privind ECTÎP de tip *inter- transdisciplinar (test integrativ)*.

2. În marea lor majoritate, studiile realizate la problema cercetată (evaluarea rezultatelor școlare/competențelor) vizează mai mult/în special învățământul de masă. Pentru elevii supradotați, imigranți etc. multe aspecte psihopedagogice privind evaluarea rezultatelor școlare nu sunt luate în considerare. Problematika din jurul promovării accelerate a elevilor identificați ca supradotați sau talentați fiind exclusă din majoritatea literaturii de specialitate. Majoritatea testelor atât curente, sumative, naționale sunt concepute/ preconizate pentru elevii cu dezvoltare normală, pentru nivelul mediu de dezvoltare. În acest context apare întrebarea: Ce se întâmplă sau ce facem cu elevii supradotați? Să ne resemnăm cu faptul că au calificativul *Foarte bine/ nota 10* la un test de evaluare națională, care este conceput pentru elevul mediu, când, de fapt elevul are un potențial mult mai mare? De ce nu este valorificat potențialul maxim al elevului respectiv, de ce nu solicităm de la el ce are mai bun, maximalul? Or, societatea prezentă atât la nivel național, cât și la nivel global are nevoie de oameni competenți, care să ofere ce au mai valoros

BIBLIOGRAFIE

1. ACHIRI, I. Evaluarea competențelor școlare în Republica Moldova: aspecte strategice. În: Revista Didactica Pro... . 2012, nr. 5-6 (75-76), pp. 11-15. ISSN 1810-6455.
2. ANDRIȚCHI, V. Organizarea procesului educațional. Ghid metodologic pentru formarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar. Chișinău: Î.E.P.Știința, 2007. 52 p. ISBN 978-9975-67-278-8.
3. BÎRZEA, C. Arta și știința educației. București: EDP, 1995. 185 p. ISBN 973-30-4520-9.
4. BOTNARI, V. Paradigma holistică – reper metodologic în studierea competenței profesionale. In: Studia Universitatis. 2009, nr. 6 (26), pp. 97-100. ISSN 1857-2103.
5. CABAC, V. Trei fațete ale evaluării: estimarea, înțelegerea, verificarea. În: Revista Didactica Pro..., revistă de teorie și practică educațională. 2005, nr. 5-6 (33-34), pp. 37-45. ISSN 1810-6455.
6. CALLO, T., CUZNEȚOV, L., HADÎRCĂ, M. Educația integrală. Fundamentări teoretico-paradigmatice și aplicative. Chișinău: IȘE, 2015. 248 p. ISBN 978-9975-48-096-3.
7. CALLO, T., GHICOV, A. Elemente transdisciplinare în predare: Ghid metodol. pentru formarea cadrelor didactice din învățământul preuniv. Chișinău: Știința, 2007. 48 p. ISBN978-9975-67-268-9.
8. CHIȘ, Vasile. Pedagogia contemporană, pedagogia pentru competențe. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2005. p. 240 ISBN 973-686-695-5.
9. CIOLAN, L. Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar. Iași: Polirom, 2008. 280 p. ISBN 978-973-46-1034-1.
10. CIOLAN, L., CIOLAN, L.E. Demersuri integrate în învățământul primar. 2008 [citată 23.05.2014]. Disponibil: <https://www.scribd.com/document/186948702/Demersuri-Integrate-inInv-Primar>
11. *Codul Educației al Republicii Moldova*: nr. 152 din 17.07.2014. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2014, nr. 319-324.
12. COJOCARU, V. Evaluarea competențelor managerilor școlari în cadrul formării continue. În: *Evaluarea în sistemul educațional: deziderate actuale*. 9-10 noiembrie 2017, Chișinău. Chișinău: IȘE, 2017, pp. 274-279. ISBN 978-9975-48-118-2.
13. CRISTEA, S. Dicționar de termeni pedagogici. București: EDP, 1998. 474 p. ISBN 973-30-5130-6.
14. CRISTEA, S. Transdisciplinaritatea în pedagogie. În: *Revista Didactica Pro...* .2019, nr. 1(113), pp.51-56. ISSN 1810-6455.
15. CUCOȘ, C. Teoria și metodologia evaluării. Iași: Polirom, 2008. 272 p. ISBN: 978-973-46-0936-9.
16. *Curriculum național*. Învăț. primar. Chișinău: Lyceum, 2018. 212 p. ISBN ISBN 978-9975-3258-0-6.
17. D'HAINAUT, Louis. Des programmes. Comment définir un curriculum axé sur la formation fondamentale. 1990 [citată 10.10.2018]. Disponibil: http://aqpc.qc.ca/sites/default/files/revue/dhainaut_03_3.pdf
18. DAFINOIU, I. Personalitatea. Metode calitative de abordare: observația și interviul. Iași: Polirom, 2002. 248 p. ISBN 973-683-885-4.
19. DELORS, J. Comoara lăuntrică. Raportul pentru UNESCO al Comisiei Internaționale pentru educație în sec. XXI. Iași: Polirom, 2000. 240 p. ISBN 973-683-549-9.
20. DUMBRAVEANU, R., PÂSLARU, V., CABAC V. Competențe ale pedagogilor: Interpretări. Chișinău: Continental Grup, 2014. 192 p. ISBN 978-9975-9810-5-7.
21. *Ghid de implementare a metodologiei privind ECD în învăț. primar*. Cl. I-IV. Chișinău, 2019. 29 p.
22. GORAȘ-POSTICĂ, V. Schimb de experiență și bune practici privind educația finlandeză, centrată pe profesor și pe elev. În: Revista Didactica Pro..., revistă de teorie și practică educațională. 2018, nr. 2 (108), pp. 9-13. ISSN 1810-6455.
23. GUȚU, V., VICOL, M. Tratat de pedagogie. Între modernism și postmodernism. Iași: Performantica, 2014. 553 p. ISBN 978-606-685-170-1.
24. LUPU, I., CABAC, V. Schimbarea preocupărilor în didactică: continuitate sau discontinuitate? În: *Acta et commentationes (Științe ale Educației)*. 2016, nr. 1(8), pp. 18-26. ISSN 1857-3592.
25. *Metodologia de organizare și desfășurare a testării naționale din învățământul primar*. [citată 26.05.2019]
Disponibil:http://aee.edu.md/sites/default/files/ord_nr_1572_din_23.10.2018_metodologia_cl.4.pdf.
26. *Metodologia privind ECD în învățământul primar*. Clasele I-IV. Chișinău, 2019. 69 p.
27. MEYER, G. De ce și cum evaluăm. Iași: Polirom, 2000. 192 p. ISBN 973-683-565-0.
28. MINDER, M. Didactica funcțională. Obiective, strategii, evaluare. Chișinău: Editura Cartier Educațional, 2003. 412 p. ISBN 9975-79-39-16.
29. MUCCHIELLI, A. Dicționar al metodelor calitative în științele umane și sociale. Iași: Polirom, 2002. 446 p. ISBN 973-681-015-1.

30. NASTAS, S. *Conceptualizarea conexiunii inverse în procesul de evaluare a rezultatelor școlare*: tz. de doct. în pedagogie. Chișinău, 2014. 187 p.
31. PÂNIȘOARA, I.-O., *Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practica*. Iași: Polirom, 336 p. ISBN 978-973-46-1316-8.
32. PAQUAY, L., ș.a. *L'évaluation des compétences chez l'apprenant. Pratiques, méthodes et fondements*. Louvain-la-Neuve: Presses univ. de Louvain, 2002. 160 p. ISBN 2-930344-07-5..
33. PASCARI, V. Delimitări conceptuale ale fenomenului continuității: educație preșcolară și învățământ primar. În: *Studia Universitatis*. 2007, nr. 5(0), pp. 73-78. ISSN 1857-2103.
34. PERRENOUD, Ph. *Évaluer des compétences. L'éducateur* [citât 19.05.2017], Geneva, 2004. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/268395258_Evaluer_des_compétences
35. PLATON, C. *Teoria și metodologia evaluării în învățământul universitar*: tz. de doct. hab. în pedagogie. Chișinău, 2005, 39 p.
36. POTOLEA, D., NEACSU, I., IUCU, R.B., PÂNIȘOARA, I.-O. *Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul didactic II*. Iași: Polirom, 2008. 542 p. ISBN 978-973-46-1159-1.
37. RADU, I.T., EZECHIL, L. *Didactica: teoria instruirii*. Pitești: Paralela 45, 2006. 312 p. ISBN 97 - 697230-5.
38. RAILEANU, A., HADÎRCĂ, M., CARTALEANU, T. *Proiectarea și realizarea evaluării autentice: Cadru conceptual și metodologic*. Chișinău: Editura „Print-Caro”, 2010. 134 p. ISBN 978-9975-9691-0-9.
39. *Repere metodologice privind asigurarea continuității la nivelul clasei a 4-a și a 5-a din perspectiva implementării ECD*. MARIN, M., GAICIUC, V., STRATAN, V.; CRUDU, V., GAICIUC, V. (coord.) Chișinău: Învățătorul Modern, 2018. 36 p. ISBN 978-9975-59-171-3.
40. REY, B., DEFRANCE, A., PACEARCĂ, Ș., V., KAHN, S., *Competențele în școală. Formare și evaluare*. București: Aramis Print, 2012. 176 p. ISBN 978-973-679-932-7.
41. ROEGIERS, X. *De la connaissance a la competence*. Bruxelles: PIE Peter Lang, 2017. 301 p. ISBN-13: 978-2807603226
42. SCALLON, G. The assessment of competency and the importance of judgment [citât 17.01.2018]. În: *Pédagogie collégiale*. Vol. 18. 2004, nr. 1, pp. 1-7. Disponibil: https://cdc.qc.ca/ped_coll/en/Scallon-Vol_18-1A.pdf
43. *Standarde educaționale*. POGOLȘA, Lilia, BUCUN, Nicolae. (coord.) Chișinău: Lexon-Prim, (Tipogr. „Reclama”), 2012. 320 p. ISBN 978-9975-4436.
44. STOICA, A., MUSTEAȚĂ, S. *Evaluarea rezultatelor școlare: Ghid metodologic*. Chișinău: Liceum, 1997. 176 p. ISBN 9975-939-91-0.
45. STRATAN, V. *Evaluarea competențelor școlare: modele și practici europene*. În: *Univers Pedagogic*. 2016, nr. 4, pp. 111-114. ISSN 1811-5470.
46. STRATAN, V. *Învățarea asistată de evaluare*. În: *Revistă științifică „Acta et commentationes. Știin. ale educației”*. 2013, nr. 2 (3), pp. 177-180. ISSN 1857-3592.
47. STRATAN, V. *Personalitatea integrală - deziderat al timpului*. În: *Univers Pedagogic*. 2014, nr. 3, pp. 38-44. ISSN 1811-5470.
48. STRATAN, V. *Repere psihopedagogice ale procesului evaluativ*. În: *Univers Pedagogic*. 2013, nr. 4 (40), pp. 36-41. ISSN 1811-5470.
49. STRATAN, V., ANDRIȚCHI, V. *Tehnologia evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor la finele învățământului primar prin valorificarea testului de tip integrat*. În: *Revistă științifică „Acta et commentationes. Știin. ale educației”*. 2019, nr. 3 (17), pp. 7-18. ISSN 1857-3592.
50. URSU, L., CUTASEVICI, A. *Transdisciplinaritatea în contextul curriculumului pentru învățământul primar*. În: *Revista Didactica Pro...* . 2019, nr. 1 (113), pp. 5-11. ISSN 1810-6455.
51. VOGLER, J. *Evaluarea în învățământul preunivers*. Iași: Polirom, 2000. 288 p. ISBN 973-683-590-1.
52. VOICULESCU, F. *Paradigma abordării prin competențe. „Calitate, inovare, comunicare în sistemul de formare continuă a didacticienilor din învățământul superior”*. 2007 – 2013. Alba Iulia, 2011.
53. ВОРОНЦОВ, А.Б. Педагогическая технология контроля и оценки учебной деятельности. Москва: Издатель Рассказов А.И., 2002. 303 с. ISBN 5-94016-008-5.
54. ЗЕЕР, Э.Ф. Саморегулируемое учение как психолого-дидактическая технология формирования компетенции у обучаемых: нач. проф. образование. В: *Псих. наука и образ.*, 2004, №3, с.5-11.
55. РАВЕН, Д. Компетентность к современному обществу: выявление развития и реализация. Москва: Когито Центр, 2002. 218 с. ISBN 0-7186-0481-4, 5-89353-052-7.
56. РЕАНА, А.А. Психология человека от рождения до смерти. Санкт-Петербург: «Прайм-ЕВРОЗНАК», 2002. 656 с. ISBN 5-93878-029-2.
57. <https://dexonline.ro/>

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
ale dnei Stratan Victoria**

➤ **Articole în reviste din Registrul Național al revistelor de profil, Categoria C**

1. ANDRIȚCHI, V., STRATAN, V. Tehnologia evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor la finele învățământului primar prin valorificarea testului de tip integrat. În: *Revistă științifică „Acta et commentationes. Științe ale educației”*. 2019, nr. 3 (17), pp. 7-18. ISSN 1857-3592.
2. STRATAN, V. Evaluarea competențelor școlare: modele și practici europene. În: *Univers Pedagogic*. 2016, nr. 4, pp. 111-114. ISSN 1811-5470.
3. STRATAN, V. Personalitatea integrală - deziderat al timpului. În: *Univers Pedagogic*. 2014, nr. 3, pp. 38-44. ISSN 1811-5470.
4. STRATAN, V. Repere psihopedagogice ale procesului evaluativ. În: *Univers Pedagogic*. 2013, nr. 4 (40), pp. 36-41. ISSN 1811-5470.
5. STRATAN, V. Învățarea asistată de evaluare. În: *Revistă științifică „Acta et commentationes. Științe ale educației”*. 2013, nr. 2 (3), pp. 177-180. ISSN 1857-3592.

➤ **Articole în culegeri științifice**

culegeri de lucrări ale conferințelor internaționale

1. ANDRIȚCHI, V., STRATAN, V. Evaluarea competențelor școlare din perspectiva principiului integralității. În: *Cadrul didactic - promotor al politicilor educaționale. Conferința științifică internațională, 11-12 oct. 2019*, Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2019, pp. 434-439. ISBN 978-9975-48-156-4.
2. STRATAN, V. Adaptarea școlară din perspectiva evaluării criteriale prin descriptorii – educație parentală. În: *Curriculumul școlar: provocări și oportunități de dezvoltare. Conferința științifică internațională, 7-8 decem. 2018*, Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2018, pp. 375-379. ISBN 978-9975-48-156-4.
3. STRATAN, V. Specificul procesului de evaluare în cadrul sistemelor educaționale de alternativă. În: *Școala modernă: provocări și oportunități. Conferința științifică internațională, 5-7 noiem. 2015*, Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2015, pp. 603-605. ISBN 978-9975-48-100-7.
4. STRATAN, V. Deontologia evaluării. În: *Tradiții și valori în formarea profesională a cadrelor didactice în învățământul preșcolar și primar. Conferința științifică internațională, 29-30 octom. 2015*, Bălți: Universitatea de Stat „Alec Russo”, 2015, pp. 258-263. ISBN 978-9975-132-45-9.
5. STRATAN, V. Ipostaze teoretice ale personalității integrale. În: *Perspectivile și problemele integrării în spațiul european al învățământului superior. Conferința științifico-practică internațională, 4 iunie 2014*, Cahul: Univ. de Stat „B.P. Hașdeu”, 2014, pp. 60-63. ISBN 978-9975-914-90-1.
6. STRATAN, V. Centrarea pe competențe – caracteristică a evaluării constructiviste. În: *Educația pentru dezvoltare durabilă: inovație, competitivitate, eficiență. Conferința științifico-internațională, 18-19 octom. 2013*, Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2013, pp. 647-651. ISBN 978-9975-48-056-7.
7. STRATAN, V. Centrarea pe competențe – un model integrator a evaluării în învățământul primar. În: *International Conference of Young Researchers. Conferința internațională a tinerilor cercetători, ediția a X-a, 23 noiem. 2012*, Chișinău: ULIM, 2012, p. 166.
8. STRATAN, V. Evaluarea competențelor în învățământul primar. În: *Optimizarea învățământului în contextul societății bazate pe cunoaștere. Conferința științifică internațională, 2-3 noiembrie 2012*, Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2012, pp. 225-227. ISBN 978-9975-56-072-6.

culegeri de lucrări ale conferințelor naționale

1. STRATAN, V. Motivația – generatorul evaluării eficiente la treapta învățământului primar. În: *Prerogativele învățământului preuniversitar și universitar în contextul societății bazate pe cunoaștere. Vol. I. Conferința științifico-metodică, 7-8 noiem. 2014*, Chișinău: Universitatea de Stat din Tiraspol, 2014, pp. 280-285. ISBN 978-9975-76-132-1.
2. STRATAN, V. Principiul încurajării – punct de plecare în procesul de evaluare. În: *Dimensiuni contemporane în formarea personalității copilului și adolescentului. Conferința a X-a națională cu participare internațională științifico-practică a psihologilor, 16 mai 2014*, Chișinău: Centrul Psiho-Socio-Pedagogic al DGETS, 2014, pp. 63-67. ISBN 978-9975-58-019-9.

➤ **Ghiduri metodice/metodologice (Aprobate de MECC)**

1. MARIN, M., GAICIUC, V., STRATAN, V. [et al.]; coord. CRUDU, V., GAICIUC, V. *Repere metodologice privind asigurarea continuității la nivelul clasei a IV-a și a V-a din perspectiva implementării Evaluării Criteriale prin Descriptorii (ECD)*. Chișinău: Învățătorul Modern, 2018. 36 p. ISBN 978-9975-59-171-3.
2. MARIN, M., URSU, L., STRATAN, V. [et al.]; coord. CRUDU, V., GAICIUC, V. *Evaluarea criterială prin descriptorii în învățământul primar: clasa a 4-a. Ghid metodologic*. Chișinău: Învățătorul Modern, 2018. 96 p. ISBN 978-9975-59-170-6

ADNOTARE

Stratan Victoria, Evaluarea competențelor în învățământul primar.

Teză de doctor în științe ale educației, Chișinău, 2020.

Structura tezei: Introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 268 de titluri, 138 pagini text de bază, 55 de figuri, 36 tabele. Rezultatele obținute sunt publicate în 17 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: competență școlară, competențe transdisciplinare, evaluarea competențelor școlare, competență evaluativă a cadrelor didactice, integralitate, educație integrală, personalitate integrală, model pedagogic, tehnologia evaluării competențelor transdisciplinare, test integrativ.

Scopul lucrării: stabilirea fundamentelor teoretice și praxiologice, conceptualizarea și validarea experimentală a modelului pedagogic de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ.

Obiectivele cercetării: 1) Analiza comparativă a cadrului normativ internațional și național în domeniul evaluării competențelor școlare; 2) Sintetizarea valorilor teoretice ale evaluării rezultatelor școlare în învățământul primar; 3) Esențializarea evaluării rezultatelor școlare din perspectiva didacticii competențelor; 4) Conceptualizarea *Modelului pedagogic de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar*; 5) Elaborarea și validarea experimentală a *tehnologiei evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*; 6) Argumentarea experimentală a eficacității *Constructului curricular de formare a cadrelor didactice în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*.

Noutatea și originalitatea științifică rezidă în: Modelul pedagogic de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar; Tehnologia evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ; Constructul curricular de formare a cadrelor didactice în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ; Constructul de validare prin experiment a *Tehnologiei evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*.

Problema științifică importantă soluționată în cercetare constă în *fundamentarea teoretică și praxiologică a funcționalității modelului pedagogic și a tehnologiei de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ*, astfel asigurându-se eficacitatea procesului de evaluare a competențelor elevilor la finele învățământului primar.

Semnificația teoretică: Modelul pedagogic de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar; Etapele specifice procesului de evaluare a competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar; Denotația evaluării rezultatelor școlare din perspectiva didacticii competențelor; Argumentarea raporturilor: *standarde de eficiență, indicatori de performanță, competențe transdisciplinare; competențe-cheie/transversale/ transdisciplinare – competențe specifice disciplinelor școlare; competențe-cheie/transversale – discipline școlare*.

Valoarea aplicativă rezidă în: Tehnologia evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ; Constructul curricular de formare a cadrelor didactice în domeniul evaluării competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin valorificarea testului integrativ; Strategia de elaborare a unei matrice de specificații pentru evaluarea competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin *testul integrativ*; Algoritm de elaborare a matricei de specificații, pentru evaluarea *competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar*, prin intermediul testului de tip integrativ; Matricea de specificații pentru evaluarea *competențelor transdisciplinare ale elevilor din învățământul primar prin testul integrativ*.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Cercetarea s-a realizat în cadrul Institutului de Științe ale Educației, catedra Psihopedagogie și Management Educațional. Rezultatele teoretico-praxiologice ale cercetării au fost aprobate în ședințele catedrei Psihopedagogie și Management Educațional, în ședințele Consiliului Științifico-Didactic al Institutului de Științe ale Educației.

Implementarea rezultatelor științifice: Rezultatele teoretico-metodologice ale cercetării au fost implementate în cadrul cursurilor de perfecționare a învățătorilor, a managerilor școlari de la IȘE prin intermediul seminarelor științifico-metodologice cu cadrele didactice, precum și prin intermediul publicațiilor științifice în revistele naționale și internaționale.

ANNOTATION (ABSTRACT)

Victoria Stratan, *Evaluation of Competencies in Primary Education.*

Thesis for the Degree of Doctor of Education, Chisinau, 2020.

Structure of the thesis: Introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, references comprising 268 sources, 138 pages of the main text, 55 figures, 36 tables. The obtained results were published in 17 scientific works.

Key words: school competencies, transdisciplinary competencies, school competencies evaluation, evaluation of pedagogical staff's competencies, integrality, integral education, integral personality, pedagogical model - technology of transdisciplinary competencies evaluation, integrative test.

Goal of the thesis: Substantiation of the theoretical and praxeological fundamentals, conceptualization and experiment-based validation of the pedagogical model of evaluation of transdisciplinary competencies of pupils of primary education through the integrative test.

Objectives of research: 1) comparative analysis of the international and national legislative and regulatory framework pertaining to school competencies evaluation; 2) synthesis of the theoretical benchmarks of school results evaluation in primary education; 3) identification of the essence of school results evaluation, through the prism of didactics of competencies; 4) development of *the pedagogical model of transdisciplinary competencies evaluation in primary education*; 5) development and experiment-based validation of *the technology of transdisciplinary competencies evaluation, using the integrative test, upon completion of the primary education cycle*; 6) development, implementation and presentation of the efficacy of *the curricular concept of pedagogical staff training in the field of transdisciplinary competencies evaluation, using the integrative test*.

Novelty and scientific originality lies in: pedagogical model of transdisciplinary competencies evaluation in primary education; technology of the evaluation of pupils' transdisciplinary competencies through the integrative test, upon completion of the primary education cycle; teacher training curricular construction in the area of evaluation of transdisciplinary competencies of primary education pupils via the integrative test application; experiment-based validation construction of the *Technology of evaluation of transdisciplinary competencies of primary education pupils by using the integrative test*.

Significant scientific problem settled within research lies in theoretical and praxeological substantiation of the functionality of *the pedagogical model and technology of transdisciplinary competencies evaluation in primary education, using the integrative test*, thus ensuring the efficiency of the process of pupils' competencies evaluation upon completion of the primary education cycle.

Theoretical significance is emphasised by: pedagogical model of evaluation of pupils' transdisciplinary competencies in primary education; stages that are specific to the process of transdisciplinary competencies evaluation in primary education; denotation of evaluation of the school results through the prism of didactics of competencies; argumentation of the correlations between: *efficiency standards, performance indicators, transdisciplinary competencies; key /transversal/ transdisciplinary competencies versus specific competencies to school disciplines; key/ transversal competencies versus school disciplines*.

Applied value lies in: the technology of evaluation of pupils' transdisciplinary competencies, using the integrative test, upon completion of the primary education cycle; the teacher training curricular construction in the area of evaluation of transdisciplinary competencies of primary education pupils via the integrative test application; the strategy of the specification matrix development used for the - evaluation of transdisciplinary competencies through the integrative test, in primary education; the algorithm of development of a specification matrix used for transdisciplinary competencies evaluation, using the integrative test, upon completion of the primary education cycle; and the specification matrix for the evaluation of competencies, using the integrative test in primary education.

Approval of research results. This research was carried on within the Department of Psychopedagogy and Educational Management of the Institute of Education Sciences. The theoretical and praxeological results of the research were approved at the meetings of the Department of Psychopedagogy and Educational Management, and at the meetings of the Educational Research Council of the Institute of Education Sciences.

Implementation of scientific results: the research theoretical and methodological results were implemented via scientific and methodological seminars held with pedagogical staff within the continuous education courses for teachers and school managers conducted at the Institute of Education Sciences, and also via scientific publications in the international and national journals.

АННОТАЦИЯ

Стратан Виктория, Оценка компетентности в начальном образовании
Диссертация на соискание учёной степени доктора педагогических наук,
Кишинёв, 2020 год.

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 268 источников, 138 страниц основного текста, 55 изображений, 36 таблиц. Полученные результаты были опубликованы в 17 научных работах.

Ключевые слова: школьная компетентность, междисциплинарные компетенции, оценка школьной компетентности, оценочная компетентность педагогических кадров, интегрирование, интегрированное воспитание, целостная личность, педагогическая модель, технология оценивания междисциплинарных компетенций, интегрированный тест.

Цель исследования заключается в определении теоретических и практических основ работы, в научном обосновании, экспериментальной проверке Педагогической модели оценивания междисциплинарных компетенций младших школьников с помощью интегрированного теста.

Задачи исследования: сравнительный анализ международной и национальной нормативно-законодательной базы касательно оценки школьных компетенций; обобщение теоретических знаний по оцениванию школьных результатов в начальном образовании; определение сути оценивания школьных результатов с точки зрения дидактики компетентности; обоснование *Педагогической модели* оценивания междисциплинарных компетенций учащихся начальных классов, разработка и внедрение *Педагогической модели оценивания междисциплинарных компетенций учащихся начального звена с помощью интегрированного теста*, экспериментальная проверка эффективности *Учебно-методической концепции обучения педагогических кадров в оценивании междисциплинарных компетенций учащихся начальных классов с помощью интегрированного теста*.

Новизна и научная оригинальность работы. Разработаны: Педагогическая модель оценивания междисциплинарных компетенций учащихся начальных классов; Технология оценивания междисциплинарных компетенций учащихся начального звена с помощью интегрированного теста; Учебно-методическая концепция обучения учителей в оценивании междисциплинарных компетенций учащихся начальных классов с помощью интегрированного теста; Концепция экспериментальной проверки Технологии оценивания междисциплинарных компетенций учащихся начального звена с помощью интегрированного теста.

Важная решённая научная проблема исследования состоит в теоретическом и практическом обосновании функциональности Педагогической модели и Технологии оценивания междисциплинарных компетенций младших школьников с помощью интегрированного теста, что обеспечивает эффективность процесса оценивания компетенций учащихся по окончании цикла начального образования.

Теоретическая значимость работы. Разработана Педагогическая модель оценивания междисциплинарных компетенций учащихся начальных классов; выделены этапы, характерные для процесса оценивания междисциплинарных компетенций учащихся начальных классов; уточнены значения оценивания школьных результатов с точки зрения дидактики компетентности; аргументированы следующие соотношения: *стандарты эффективности, показатели результативности, междисциплинарные компетенции; ключевые/трансверсальные/ междисциплинарные компетенции – компетенции характерные для школьных программ, ключевые/трансверсальные компетенции – школьные дисциплины.*

Практическая значимость исследования включает Технологию оценивания междисциплинарных компетенций учащихся начального звена с помощью интегрированного теста; Учебно-методическую концепцию обучения педагогических кадров в оценивании междисциплинарных компетенций учащихся начальных классов с помощью интегрированного теста; Стратегию и Алгоритм разработки матрицы условий оценивания междисциплинарных компетенций учащихся начальных классов с помощью интегрированного теста.

Утверждение результатов исследования. Результаты исследования были утверждены на заседаниях Кафедры Психопедагогики и учебного менеджмента и Научно-педагогического совета Института педагогических наук.

Внедрение научных результатов: теоретические и методологические результаты исследования внедрялись на курсах повышения квалификации учителей, директоров школ в рамках научно-методических семинаров, проводившихся при Институте педагогических наук, а также в научных работах, опубликованных в национальных и международных журналах.

STRATAN VICTORIA

EVALUAREA COMPETENȚELOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Specialitatea: 531.01. TEORIA GENERALĂ A EDUCAȚIEI

Rezumatul tezei de doctor în științe ale educației

Aprobat spre tipar: 12.03.2020 Hârtie ofset. Tipar digital Coli de tipar.: 2.0	Formatul hârtiei A4 Tiraj 50 ex. Comanda nr. 6
---	---

Tipografia PRINT-CARO

str. Columna, 170

tel.: 022-85-33-86